

Zittingsdocument

A10-0259/2026

6.10.2026

VERSLAG

over de vaardigheden in de Unie versterken – kansen voor beroepsonderwijs en
-opleiding in tijden van verandering
(2026/2070(INI))

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

Rapporteur: Brigitte van den Berg

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	22
BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT	24
ADVIES VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID	26
BRIEF VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS	56
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	66
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	67

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de vaardigheden in de Unie versterken – kansen voor beroepsonderwijs en -opleiding in tijden van verandering

(2026/2070(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de verklaring van Herning over aantrekkelijk en inclusief beroepsonderwijs voor een sterker concurrentievermogen en hoogwaardige banen 2026-2030, die de lidstaten op 12 september 2025 hebben goedgekeurd,
- gezien de aanbeveling van de Raad van 24 november 2020 inzake beroepsonderwijs en -opleiding voor duurzaam concurrentievermogen, sociale rechtvaardigheid en veerkracht¹,
- gezien de mededeling van de Commissie van 5 maart 2025 getiteld “De vaardigheidsunie” (COM(2025)0090),
- gezien de aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de Europese Unie, die de Raad op 9 maart 2026 heeft goedgekeurd,
- gezien Verordening (EU) 2021/817 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot vaststelling van “Erasmus+”: het programma van de Unie voor onderwijs en opleiding, jeugd en sport, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1288/2013²,
- gezien de Europese pijler van sociale rechten, en met name het eerste beginsel over het recht op hoogwaardige en inclusieve voorzieningen voor onderwijs, opleiding en een leven lang leren,
- gezien zijn resolutie van 11 juli 2023 over het bevorderen en aanpassen van beroepsopleiding als instrument voor het succes van werknemers en als bouwsteen voor de EU-economie in de nieuwe industrie 4.0³,
- gezien wat er is bereikt in het Europees Jaar van de Vaardigheden en gezien de noodzaak om ervoor te zorgen dat de doelstellingen ervan richtinggevend blijven voor het EU-beleid inzake onderwijs, opleiding en arbeidsparticipatie,
- gezien de mededeling van de Commissie van 7 maart 2025 getiteld “Een routekaart voor vrouwenrechten” (COM(2025)0097),
- gezien de mededeling van de Commissie van 5 maart 2026 getiteld “Strategie voor gendergelijkheid 2026-2030” (COM(2026)0113),

¹ PB C 417 van 2.12.2020, blz. 1.

² PB L 189 van 28.5.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj>.

³ PB C, C/2024/3998, 17.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3998/oj>.

- gezien artikel 55 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (A10-0259/2026),
- A. overwegende dat in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie onderwijs en toegang tot beroepsopleiding en bij- en nascholing als een grondrecht worden erkend; overwegende dat de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN beogen dat alle vrouwen en mannen tegen 2030 gelijke toegang hebben tot betaalbaar en kwalitatief hoogstaand technisch, beroeps- en tertiair onderwijs en dat het aantal jongeren en volwassenen met relevante vaardigheden, waaronder technische en beroepsvaardigheden, aanzienlijk toeneemt, met het oog op werkgelegenheid, fatsoenlijke banen en ondernemerschap;
- B. overwegende dat 34,7 % van de Europeanen in het beroepsonderwijs of met een beroepsopleiding een diploma heeft gehaald; overwegende dat 49 % van alle leerlingen in de EU beroepsonderwijs of een beroepsopleiding volgt⁴; overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding in veel lidstaten wordt gezien als minder waardevol dan een academische opleiding; overwegende dat leerlingen in en afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding als gevolg van die negatieve perceptie soms geconfronteerd worden met maatschappelijke vooroordelen of minder kansen krijgen; overwegende dat deze negatieve perceptie blijft bestaan ondanks een aanzienlijke structurele vaardighedenkloof, waarbij 80 % van de kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) meldt dat zij moeilijk werknemers met de vereiste vaardigheden vinden, terwijl 22 % van de werkenden met een tertiaire opleiding overgekwalificeerd is voor hun baan, wat vrouwen onevenredig treft (22,0 % tegenover 20,5 % bij mannen)⁵ en in verscheidene lidstaten boven 30 % uitkomt; overwegende dat in 2025 11,0 % van de jongeren tussen 15 en 29 jaar in de EU geen werk had en geen onderwijs of opleiding volgde (NEET); overwegende dat de overheidsinvesteringen per lerende en de directe financiële steun in de meeste lidstaten systematisch lager liggen voor het hoger secundair en het postsecundair niet-tertiair onderwijs, de niveaus waarop beroepsonderwijs en -opleiding overwegend worden gegeven, dan voor het tertiair onderwijs⁶;
- C. overwegende dat in het rapport-Draghi over de toekomst van het Europese concurrentievermogen⁷ wordt gewaarschuwd dat de productiviteit en het concurrentievermogen van Europa op lange termijn worden beperkt door structurele tekortkomingen, waaronder onvoldoende investeringen in vaardigheden, onderwijs en menselijk kapitaal, en wordt benadrukt dat het dichten van de innovatie- en vaardighedenkloof van essentieel belang is om ervoor te zorgen dat het Europese economische model overeind blijft in de confrontatie met wereldwijde concurrentie; overwegende dat hoogwaardig beroepsonderwijs en hoogwaardige beroepsopleiding, en met name bij- en omscholing, een belangrijke rol spelen bij het waarborgen van de beschikbaarheid van de geschoolde werknemers die nodig zijn voor de industriële,

⁴ Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop), "[VET statistics and indicators](#)".

⁵ Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop), "[VET statistics and indicators](#)".

⁶ Scarpato, G. en Pocius, D., "[Rights and benefit gaps for vocational education and training \(VET\) learners and professionals in the EU](#)", studie in opdracht van het Europees Parlement, juni 2026.

⁷ Draghi, M. "[De toekomst van het Europese concurrentievermogen](#)", september 2024.

technologische en groene transitie van Europa, die alleen kunnen slagen als werknemers over de nodige vaardigheden en competenties beschikken;

- D. overwegende dat er in de EU als gevolg van de groene en de digitale transitie, de doelstellingen inzake strategische autonomie, het terughalen van banen in de maakindustrie, investeringen in infrastructuur en demografische veranderingen steeds meer behoefte is aan vaklieden; overwegende dat uit gegevens over de arbeidsmarkt blijkt dat er in sectoren waar veel praktijkwerk wordt geleverd, een acuut en hardnekkig tekort heerst; overwegende dat het Cedefop in zijn vaardighedenprognose voorspelt dat er in 2035 voor 60 % van alle nieuwe banen hoogstens een gemiddelde kwalificatie nodig zal zijn⁸, een niveau dat meestal in beroepsonderwijs en -opleiding wordt aangeboden; overwegende dat het Cedefop ook benadrukt dat AI de vraag naar arbeid zodanig verandert dat vakberoepen worden versterkt en nieuw leven ingeblazen krijgen⁹;
- E. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding een belangrijke pijler vormen van de Europese onderwijsruimte, de vaardigheidsunie en het Europese ecosysteem voor een leven lang leren, en niet alleen bijdragen aan kritieke economische en sociale infrastructuur, arbeidsparticipatie en de ontwikkeling van vaardigheden, maar ook aan sociale samenhang, democratische betrokkenheid en weerbaarheid onder jongeren; overwegende dat instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding vaak fungeren als vertrouwde en inclusieve leeromgevingen, met name in stedelijke en achtergestelde regio's waar jongeren een groter risico kunnen lopen op sociale uitsluiting, terugtrekking uit het maatschappelijk leven, radicalisering of polarisatie; overwegende dat de versterking van beroepsonderwijs en -opleiding daarom moet bijdragen aan meer inclusie en maatschappelijke weerbaarheid in de hele EU, door mensen de competenties bij te brengen die zij nodig hebben om kritisch te denken, zich aan veranderingen aan te passen, volwaardig deel te nemen aan de samenleving en actief burgerschap uit te oefenen;
- F. overwegende dat gelijke toegang tot beroepsonderwijs en -opleiding, met inbegrip van mogelijkheden tot bij- en omscholing voor alle werknemers en werkzoekenden, een belangrijke rol speelt bij het bevorderen van de toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid en mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling; overwegende dat in de komende strategie voor beroepsonderwijs en -opleiding initieel en voortgezet beroepsonderwijs en -opleiding als gelijkwaardige pijlers moeten worden behandeld, met duidelijke doelstellingen en specifieke financiering; overwegende dat hoogwaardige trajecten in beroepsonderwijs en -opleiding die fatsoenlijke arbeidsomstandigheden en toegang tot socialezekerheidsstelsels en hoogwaardige openbare diensten waarborgen, een prominente rol zullen spelen om vakberoepen aantrekkelijker te maken en geschoolde werknemers te behouden en aan te trekken; overwegende dat het versterken van persoonlijke ontwikkeling en leerbegeleiding vanaf jonge leeftijd en het ondersteunen van gelijke toegang tot informatie mensen kunnen helpen om geschikte leertrajecten te kiezen die leiden tot hoogwaardige werkgelegenheidskansen;
- G. overwegende dat het welzijn van lerenden en leerkrachten een cruciale factor is voor de kwaliteit, resultaten, inclusiviteit en aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -

⁸ Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop), "[Skills Forecast](#)".

⁹ Cedefop, "[Reverse gear: how AI is bringing vocational occupations back](#)".

opleiding; overwegende dat volgens een enquête van het Cedefop uit 2025 slechts 18 % van de leerkrachten in het beroepsonderwijs vindt dat hun beroep wordt gewaardeerd, en dat leerkrachten in het beroepsonderwijs gemiddeld 11 % minder verdienen dan andere beroepsbeoefenaars met een tertiaire opleiding¹⁰; overwegende dat de toenemende tekorten aan leerkrachten en opleiders in beroepsonderwijs en -opleiding een risico vormen voor de toekomstige kwaliteit, inclusiviteit en aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding in Europa; overwegende dat de aantrekkelijkheid, sociale erkenning, beloning en arbeidsomstandigheden van het beroep van leerkracht in beroepsonderwijs en -opleiding van essentieel belang zijn voor het aanwerven en behouden van gekwalificeerde leerkrachten en opleiders;

- H. overwegende dat in de beleidsoriëntatie van de EU sinds de Lissabonstrategie onevenredig veel aandacht is gegaan naar het halen van een academische graad, en het strategische belang van vakberoepen voor de industriële basis en veerkracht van de EU is onderschat; overwegende dat uit de recente geopolitieke ontwikkelingen, verstoringen van de toeleveringsketens, de groene en de digitale transitie, de sociale en territoriale samenhang en de noodzaak om de productiecapaciteit en het industriële concurrentievermogen van Europa te versterken, blijkt dat er in de hele EU flink moet worden geïnvesteerd in beroepsonderwijs en -opleiding en een leven lang leren;
- I. overwegende dat beroepsrichtingen als gevolg van hardnekkige maatschappelijke en in het beleid verweven vooroordelen waarbij onderwijsrichtingen als hoger of lager worden beschouwd, minder aantrekkelijk zijn en mensen zich meer op academische opleidingen richten, waardoor niet elk talent in gelijke mate wordt erkend, de sociale samenhang wordt ondergraven en het kritieke vaardighedentekort in vakberoepen nog wordt verergerd; overwegende dat dergelijke vooroordelen ook sociale ongelijkheid en genderongelijkheid kunnen versterken, met gevolgen voor loopbaanontwikkeling en inkomenskansen; overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding op zich als een hoogwaardig leertraject moeten worden gewaardeerd, en overwegende dat de lidstaten een gelijkwaardige waardering van beroeps- en academische richtingen moeten aanmoedigen en ondersteunen bij de beleidsvorming, de begeleiding van lerenden, mobiliteitskansen, erkenningssystemen, investeringen in kwaliteit en de publieke communicatie over beroepsonderwijs en -opleiding;
- J. overwegende dat de aantrekkelijkheid en de kwaliteit van beroepsonderwijs en -opleiding niet alleen afhangen van de relevantie voor de arbeidsmarkt, maar ook van onderwijs en opleiding zelf, begeleidingssystemen, inclusieve toegang, doorstroming tussen onderwijs- en opleidingstrajecten, de erkenning van vaardigheden en kwalificaties en de ontwikkeling van basis-, digitale, groene, burgerschaps-, sociale en transversale competenties; K. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding weliswaar een belangrijke rol kunnen spelen bij het bevorderen van de economische onafhankelijkheid van vrouwen, het verkleinen van genderkloven op het gebied van werkgelegenheid en het ondersteunen van gelijke kansen gedurende hun hele loopbaan, maar dat hardnekkige genderstereotypen nog steeds van invloed zijn op onderwijs- en loopbaankeuzes en dat vrouwen in veel trajecten van beroepsonderwijs en -opleiding ondervertegenwoordigd blijven, met name in STEM- en technische richtingen, waar

¹⁰ Cedefop, '[Cedefop launches the first European Vocational Teacher Survey to tackle critical VET teacher shortages](#)'.

vrouwen in 2023 slechts 15 % van de afgestudeerden van het beroepsonderwijs op middelbaar niveau in STEM-richtingen uitmaakten; overwegende dat het beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding moet helpen deze kloven te dichten door gelijke toegang, begeleiding en doorstroming van vrouwen naar sectoren met een grote vraag naar arbeidskrachten te bevorderen, en zo bij te dragen aan arbeidsparticipatie, het ondernemerschap van vrouwen te stimuleren, hun financiële onafhankelijkheid te versterken en hun sociale inclusie te bevorderen; overwegende dat in de strategie van de Commissie voor gendergelijkheid gendersensitief onderwijs wordt erkend als een belangrijk instrument om stereotypen te bestrijden en gelijke kansen voor meisjes en vrouwen te bevorderen; overwegende dat de lidstaten moeten worden aangemoedigd beste praktijken uit te wisselen om de toegang van vrouwen tot beroepsonderwijs en -opleiding te verruimen en ervoor te zorgen dat zij minder vaak voortijdig afhaken;

- L. overwegende dat het vrij verkeer van werknemers, met name vaklieden die beroepsonderwijs of -opleiding hebben gevolgd, nog steeds wordt gehinderd door onnodige administratieve belemmeringen, versnipperde erkenningsprocedures en nationale stelsels die onvoldoende op elkaar aansluiten; overwegende dat meer samenwerking tussen de lidstaten en regionale kaders kunnen helpen wederzijds vertrouwen op te bouwen, erkenningsprocedures te moderniseren en arbeidsmobiliteit voor vaklieden te vergemakkelijken, met behoud van strenge normen; overwegende dat erkenningssystemen ook de validatie moeten ondersteunen van competenties die zijn verworven door niet-formeel en informeel leren, met inbegrip van vrijwilligerswerk en werkervaring;
- M. overwegende dat in de Europese pijler van sociale rechten de doelstelling is vastgelegd dat tegen 2030 elk jaar ten minste 60 % van alle volwassenen een opleiding volgt; overwegende dat de EU ver achterblijft bij haar doelstelling voor 2030 in verband met de deelname van volwassenen aan leeractiviteiten, hetgeen een belemmering vormt voor de broodnodige bij- en omscholing; overwegende dat het voor werknemers nog steeds moeilijk kan zijn om toegang te krijgen tot opleiding als gevolg van arbeidsverplichtingen en de kosten van opleiding; overwegende dat de deelname aan opleidingen en het gebruik van leerrechten aanzienlijk lager blijven liggen bij werknemers met een beroepsgerichte opleiding dan bij werknemers met een academische opleiding, waardoor de bestaande ongelijkheden op het gebied van vaardigheden nog worden versterkt; overwegende dat de vraag naar vaardigheden en het aanbod van opleidingen niet altijd voldoende op elkaar zijn afgestemd en dat leermogelijkheden nog te vaak losstaan van de praktijk op de werkplek;
- N. overwegende dat het voor de Europese economische welvaart van vitaal belang is een bevolking met beroepsopleiding te hebben die het goed heeft; overwegende dat individuele mobiliteit en mobiliteit van leerlingen in een leerlingenplaats belangrijke aanjagers zijn voor hoogwaardig Europees beroepsonderwijs en voor het stimuleren van persoonlijke groei, de ontwikkeling van vaardigheden en actief burgerschap; overwegende dat de participatiegraad voor mobiliteitsregelingen nog steeds lager is bij lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding dan bij studenten in het academisch onderwijs; overwegende dat er belemmeringen zijn zoals vooraf te betalen kosten, onvoldoende financiële steun, taalbarrières, moeilijkheden bij de erkenning van in het buitenland verworven leerresultaten en beperkte steun van werkgevers voor de mobiliteit van leerlingen in een leerlingenplaats; overwegende dat extra belemmeringen,

zoals stijgende kosten van levensonderhoud en huisvesting, het risico met zich mee kunnen brengen dat lerenden uit kansarme sociaal-economische milieus worden uitgesloten van mobiliteitskansen in het kader van beroepsonderwijs en -opleiding;

- O. overwegende dat het Bolognaproces heeft geleid tot vergelijkbaarheid van de normen en transparantiemechanismen voor academische onderwijskwalificaties; overwegende dat het proces van Kopenhagen gericht was op grotere transparantie, betere kwaliteitsborging, het faciliteren van mobiliteit en het stimuleren van wederzijds vertrouwen in de stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding van de verschillende lidstaten, maar slechts beperkte convergentie teweeg heeft gebracht als gevolg van de diversiteit van de nationale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding en de sterke inbedding van beroepsonderwijs en -opleiding in de nationale arbeidsmarkt- en industriële instellingen;
- P. overwegende dat leer-werktrajecten en duale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding, waarbij leren op school wordt gecombineerd met substantiële praktijkgerichte opleiding binnen een onderneming, doeltreffend zijn gebleken om de overgang van onderwijs naar werk te ondersteunen; overwegende dat in lidstaten met een goed opgezet duaal stelsel voor beroepsonderwijs en -opleiding vaak relatief positieve arbeidsmarktresultaten bij jongeren worden opgetekend en dat deze lidstaten waardevolle voorbeelden van goede praktijken kunnen bieden om de vaardigheidsunie te versterken¹¹;
- Q. overwegende dat kmo's in de hele EU een centrale rol spelen bij leer-werktrajecten voor beroepsonderwijs en -opleiding; overwegende dat hun deelname aan grensoverschrijdende mobiliteitsregelingen kan worden beperkt door administratieve en organisatorische uitdagingen, met name wanneer de tijdelijke afwezigheid van leerlingen kleine ondernemingen extra onder druk zet; overwegende dat gerichte steun en vereenvoudigde procedures kunnen bijdragen tot een grotere deelname van lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding aan mobiliteitsmogelijkheden;

Erkenning van de waarde van beroepsonderwijs en -opleiding in de samenleving

1. verwelkomt de hernieuwde politieke aandacht voor beroepsonderwijs en -opleiding in het kader van het initiatief “vaardigheidsunie” van de Commissie, de Herning-verklaring in het kader van het proces van Kopenhagen¹² en de toekomstige Europese strategie voor beroepsonderwijs en -opleiding; benadrukt dat beroepsonderwijs en -opleiding belangrijk zijn voor de sociale vooruitgang, de economische welvaart en veerkracht, het concurrentievermogen, de industriële soevereiniteit en de ontwikkeling van menselijk kapitaal van de EU, en beklemtoont dat beroepsonderwijs en -opleiding moeten worden gepromoot en naar waarde geschat, zodat beide worden gezien als een aantrekkelijkere, inclusieve en hoogwaardige weg naar onderwijs en hoogwaardige werkgelegenheid; verzoekt de Commissie te waarborgen dat de toekomstige strategie inzake beroepsonderwijs en -opleiding betrekking heeft op de kwaliteit en relevantie van de desbetreffende leerplannen en dat

¹¹ Cedefop, ‘[The role of work-based learning in VET and tertiary education: evidence from the 2016 EU labour force survey](#)’, 2021.

¹² De Europese ministers van beroepsonderwijs en -opleiding en de Europese Commissie, “[Verklaring van Kopenhagen](#)”, november 2002.

beroepsonderwijs en -opleiding tegelijk meer worden gepromoot bij lerenden, werkgevers en het bredere publiek, zodat zij zich meer bewust worden van de kansen op werk en door groei die beroepsonderwijs en -opleiding kunnen bieden;

2. benadrukt dat aanbieders van formeel beroepsonderwijs en gevestigde kwalificaties die gericht zijn op basisvaardigheden het fundament moeten blijven vormen van strategieën voor en het verstrekken van beroepsonderwijs en -opleiding, terwijl modulaire, taakspecifieke en digitale leerprogramma's en certificaten een belangrijke aanvullende rol kunnen spelen, op voorwaarde dat zij voldoen aan relevante en overdraagbare kwaliteitsborgingscriteria;³. beklemtoont dat beroepsonderwijs en -opleiding moeten worden gezien als een middel om de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen en werknemers te ondersteunen en arbeidstekorten te verhelpen, wat bijdraagt aan het concurrentievermogen en de welvaart van de EU, innovatie in alle sectoren ondersteunt en hoogwaardige werkgelegenheid en mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling bevordert;
4. benadrukt dat leerlingen in en afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding het gevoel moeten hebben dat hun kwalificaties en beroep evenveel worden gewaardeerd als een academische opleiding, teneinde sociale samenhang en inclusie, gelijke kansen bij de toegang tot werk, mobiliteit, verdere leermogelijkheden en loopbaanontwikkeling te waarborgen; benadrukt dat het belangrijk is beroepsrichtingen onder jongeren, met name meisjes, te promoten, en verzoekt de Commissie en de lidstaten de hardnekkige negatieve beeldvorming over het imago en de waarde van beroepsonderwijs en -opleiding aan te pakken door middel van vroegtijdige en doorlopende loopbaanbegeleiding, gerichte betrokkenheid van ouders en gezinnen, hoogwaardige betaalde leerlingplaatsen, bewustmakingscampagnes en langetermijninvesteringen in regionale vaardigheidsecosystemen die de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding vergroten; verzoekt de lidstaten voldoende te investeren in begeleidingsdiensten en studiebegeleidingssystemen, waarbij de sleutelrol van studiebegeleiders en studieadviseurs naast leerkrachten en opleiders bij de ondersteuning van lerenden wordt erkend; verzoekt de Commissie in de toekomstige strategie inzake beroepsonderwijs en -opleiding voort te bouwen op het EU-referentiekader van het Cedefop voor levenslange begeleiding;
5. beklemtoont dat beroepsonderwijs en -opleiding inclusief moeten zijn, een belangrijke rol moeten spelen bij de ondersteuning van lerenden met minder kansen of lerenden die het risico lopen te worden uitgesloten van de samenleving en de arbeidsmarkt, en belemmeringen moeten aanpakken die verband houden met gender, handicap, migratieachtergrond, geografische ligging en sociaal-economische status; verzoekt de lidstaten de genderkloof in het beroepsonderwijs en bij loopbaankeuzes, met name in STEM, geleidelijk te dichten en een evenwichtigere deelname van vrouwen en mannen aan alle beroepsrichtingen, sectoren en beroepen aan te moedigen door genderstereotypen aan te pakken en te zorgen voor gelijke toegang tot hoogwaardige opleidingen; wijst op het belang van beroepsonderwijs en -opleiding voor personen met een handicap en benadrukt dat er strategieën moeten worden ontwikkeld om hun meer en betere mogelijkheden op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding te bieden en hun integratie op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken;

6. verzoekt de lidstaten de toereikendheid, toegankelijkheid en billijkheid van de financiële steun voor lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding te verbeteren; stelt met bezorgdheid vast dat er in veel lidstaten hardnekkige ongelijkheden bestaan waarbij lerenden in het hoger secundair en postsecundair niet-tertiair onderwijs lagere bedragen aan financiële overheidssteun ontvangen dan lerenden in het tertiair onderwijs¹³; verzoekt de lidstaten en de Commissie om, waar passend en rekening houdend met nationale specifieke kenmerken, ervoor te zorgen dat de bestaande steuninstrumenten voor het academisch onderwijs en de openbare steunregelingen worden uitgebreid tot lerenden in het beroepsonderwijs, in plaats van afzonderlijke stelsels op te zetten; benadrukt dat de toelatingsregels voor studentenkaarten, financiële steunregelingen, erkenningsregelingen en toegang tot banen in de overheidssector op inclusieve wijze moeten worden ontworpen, waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding en lerenden in het academisch onderwijs;
7. benadrukt het belang van beroepsgerichte trajecten die toegankelijk blijven na voltooiing van het algemeen hoger secundair onderwijs en die een hoog opleidingsniveau combineren met werkplekleren, zodat loopbaankeuzes worden verruimd en de ontwikkeling van hooggekwalificeerde werknemers wordt ondersteund; benadrukt verder dat alle kwalificaties en certificaten van beroepsonderwijs en -opleiding duidelijke trajecten moeten bieden voor verdere studies of doorgroeimogelijkheden; benadrukt dat het volgen van beroepsonderwijs en -opleiding op hoger secundair niveau personen er niet van mag weerhouden hun studie voort te zetten in instellingen voor tertiair onderwijs, met inbegrip van instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding en universiteiten;
8. beklemtoont het potentieel van microcredentials en modulaire leermogelijkheden om bij- en omscholing gedurende het hele beroepsleven te ondersteunen en werknemers en werkgevers flexibele leertrajecten te bieden in de context van een snel veranderende arbeidsmarkt;
9. verzoekt de EU-instellingen en de lidstaten in te zetten op respectvollere terminologie voor onderwijsrichtingen op basis van de niveaus van het Europees kwalificatiekader (EKK) in plaats van termen als “hogere” of “lagere” onderwijsniveaus; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat haar relevante strategieën, mededelingen, richtsnoeren en financieringsinstrumenten de gelijke erkenning en waardering van beroepsgerichte en academische trajecten weerspiegelen en bevorderen; verzoekt de Commissie het EU-streefdoel voor het aantal tertiair opgeleiden zodanig te wijzigen dat de bijdrage van beroepsonderwijs en -opleiding op tertiair niveau, met inbegrip van kortlopende en andere programma’s voor hoger beroepsonderwijs, explicieter wordt erkend, en het bestaande streefdoel voor tertiair opgeleiden aan te vullen met een even ambitieus EU-streefdoel voor de deelname aan en de voltooiing van initieel beroepsonderwijs en initiële beroepsopleiding, om tot uiting te brengen dat beroeps- en academische richtingen evenveel waard zijn, in lijn met het voornemen van de Commissie om de status en aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding te versterken en de toegang tot hoogwaardige banen op de arbeidsmarkt of tot vervolgonderwijs te ondersteunen;

¹³ Scarpato, G. en Pocius, D., “[Rights and benefit gaps for vocational education and training \(VET\) learners and professionals in the EU](#)”, studie in opdracht van het Europees Parlement, juni 2026.

10. benadrukt dat mensen met een beroepsopleiding ondervertegenwoordigd zijn in de politieke en administratieve besluitvorming, waardoor de diversiteit aan praktijkgerichte perspectieven bij de beleidsvorming beperkt is; verwelkomt in dit verband het besluit van het Parlement om een aantal Schumanstages open te stellen voor kandidaten met een kwalificatie in het beroepsonderwijs; verzoekt de lidstaten en de EU-instellingen lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding en hun organisaties, leerlingen in een leerlingplaats, afgestudeerden, leraren, opleiders, werkgevers, vakbonden en kamers van koophandel te betrekken bij de beleidsvorming op alle niveaus om te waarborgen dat ze evenveel inspraak hebben, en hoogwaardige en eerlijk beloonde leerlingplaatsen, stages en banen in beroepsonderwijs en -opleiding aan te bieden; verzoekt de Commissie haar mechanisme voor wetenschappelijk advies aan te vullen met een mechanisme voor praktijkadvies, om de deskundigheid van de bovengenoemde actoren in beroepsonderwijs en -opleiding systematisch te benutten bij de praktische uitvoering van de beleidscyclus;
11. betreurt het dat er in Europa sprake is van discriminatie op grond van de gevolgde onderwijsrichting; stelt verheugd vast dat Bulgarije, Kroatië, Portugal en Slovenië in hun nationale rechtsstelsels reeds juridische bescherming bieden tegen dergelijke discriminatie; wijst op het advies van het College voor de Rechten van de Mens¹⁴ waarin ertoe wordt opgeroepen om discriminatie wegens opleiding bij het aanbieden van goederen en diensten wettelijk te verbieden; verzoekt de Commissie passende maatregelen te beoordelen en waar nodig voor te stellen om ervoor te zorgen dat discriminatie op grond van opleiding adequaat wordt aangepakt binnen het EU-kader op het gebied van gelijkheid;
12. benadrukt dat beroepsonderwijs en -opleiding alleen een aantrekkelijk traject kunnen worden als zij tot hoogwaardige banen leiden; onderstreept dat eerlijke lonen, fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, baanzekerheid en doorgroeimogelijkheden essentieel zijn om werknemers met een beroepsopleiding aan te trekken en te behouden; betreurt dat de beloningsniveaus in veel vakberoepen, met name in de publieke dienstverlening, nog steeds onvoldoende zijn afgestemd op de complexiteit, verantwoordelijkheid en maatschappelijke waarde van deze rollen, wat bijdraagt tot aanhoudende tekorten aan arbeidskrachten en verminderde aantrekkelijkheid van beroepsgerichte trajecten; verzoekt de lidstaten om in samenwerking met de sociale partners eerlijke lonen, stabiele werkgelegenheid en hoogwaardige arbeidsomstandigheden te bevorderen, zodat de werving, het behoud van personeel en de duurzaamheid op lange termijn van essentiële vakberoepen en de bijbehorende diensten worden versterkt;
13. is WorldSkills en EuroSkills erkentelijk voor hun bijdrage aan de uitmuntendheid, innovatie en aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding in heel Europa; spoort de Commissie, de lidstaten, regionale en sectorale organisaties, sociale partners en organisaties voor vakwedstrijden in beroepsonderwijs en -opleiding aan nauwer samen te werken om topvaklieden voort te brengen en beroepsonderwijs en -opleiding meer in de kijker te zetten; meent dat deze wedstrijden en de bijbehorende kaders, zoals de beroepsnormen van WorldSkills, als inspiratiebron moeten dienen voor

¹⁴ <https://www.mensenrechten.nl/actueel/nieuws/2024/09/04/advies-college-vul-wetgeving-aan-met-bescherming-tegen-discriminatie-vanwege-opleiding>.

beleidsmakers en de ontwikkeling van beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding, waaronder de erkenning van vaardigheden, inclusie en goede voorwaarden voor vaklieden;

14. wijst erop dat in de mededeling van de Commissie getiteld “De vaardigheidsunie” staat dat beroepsonderwijs en -opleiding “een even gewaardeerd leertraject [...] als het hoger onderwijs” moeten worden, maar dat beroepsonderwijs en -opleiding nog steeds een kleiner aandeel aan Erasmus+-financiering krijgen ten opzichte van het academisch onderwijs; hamert erop dat deze middelen moeten worden verhoogd zodat deze doelstelling ook in de praktijk wordt gehaald, en om het streefdoel van “Europa in beweging” te ondersteunen, dat inhoudt dat 12 % van de leerlingen uit het beroepsonderwijs tegen 2030 gebruik moet maken van leermobiliteit; benadrukt dat Erasmus+ niet alleen de erkenning van arbeidsmarktresultaten moet omvatten, maar ook van persoonlijke ontwikkeling, intercultureel leren en jongerenervaring als kerndoelstellingen van mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding; verzoekt de Commissie de mobiliteitsprogramma’s toegankelijker, inclusiever, gendergelijker en duurzamer te maken door in door de EU beheerde programma’s specifieke middelen te oormerken voor inclusieve Erasmus+-beurzen, talent- of excellentieacties en mobiliteit voor leerlingen in een leerlingplaats, volwassen lerenden en lerenden met minder kansen, onder meer door steun voor voorbereidende, taalkundige en begeleidende ondersteuningsmaatregelen;
15. verzoekt de Commissie en de lidstaten de deelname van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo’s) aan de mobiliteitsprogramma’s van Erasmus+ voor leerlingen en lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding te vergemakkelijken door de administratieve procedures te vereenvoudigen, gerichte organisatorische ondersteuning te bieden en rekening te houden met de specifieke uitdagingen waarmee kmo’s kampen om het voor bedrijven en kmo’s gemakkelijker en aantrekkelijker te maken om internationale leerlingen te ontvangen en uit te zenden; dringt aan op de zo spoedig mogelijke invoering van “Erasmus without paper” en de Erasmus-studentenkaart in de sector beroepsonderwijs en -opleiding; pleit voor toereikende ondersteuning en middelen voor aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding om hun capaciteit voor internationale mobiliteit te versterken, zo ook door het aantal mobiliteitscoördinatoren te vergroten om lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding te begeleiden bij hun mobiliteitsprojecten, leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding te adviseren bij het opzetten van Europese projecten en contacten tussen instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding, de particuliere sector en lerenden te vergemakkelijken; is ingenomen met de inspanningen die de Commissie zich momenteel getroost om grensoverschrijdende mobiliteit en de overdraagbaarheid van vaardigheden te vergemakkelijken, onder meer via het op stapel staande initiatief voor de overdraagbaarheid van vaardigheden en de digitalisering en vereenvoudiging van administratieve procedures, zoals de Europese socialezekerheidspas (ESSPASS), teneinde onnodige administratieve lasten te verminderen en de mobiliteit van lerenden, werknemers en werkgevers overal in de EU te vergemakkelijken;
16. onderstreept dat er voor jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen (NEET’s) op maat gesneden ondersteuningstrajecten moeten worden ontwikkeld door middel van begeleidings-, coaching- en mentorschapstools die op individuele behoeften kunnen inspelen en belemmeringen voor de toegang tot onderwijs- en

beroepsopleidingstrajecten kunnen wegnemen; verzoekt de Commissie en de lidstaten inclusie- en re-integratiemaatregelen te versterken en de deelname van NEET's aan programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding en aan mogelijkheden voor een leven lang leren te bevorderen;

17. betreurt het dat hardnekkige structurele en financiële belemmeringen de deelname van lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding aan internationale mobiliteit nog steeds beperken; ziet graag dat er een sterk gemeenschappelijk Europees kader wordt vastgesteld zodat diploma's en leerresultaten die tijdens mobiliteitsperioden, stages en leerlingplaatsen in het buitenland zijn verworven, automatisch worden erkend om meer rechtszekerheid te bieden aan lerenden, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, werkgevers en bevoegde autoriteiten; verzoekt er verder om dat de nationale mobiliteitsbeurzen en die van Erasmus+ worden gebaseerd op de werkelijke kosten van levensonderhoud in de gastlanden en dat er rekening wordt gehouden met de specifieke extra kosten voor studenten in beroepsonderwijs en -opleiding, leerlingen, leerkrachten en personeelsleden;
18. wijst erop dat het belangrijk is om meer samenwerking tussen studenten in beroepsonderwijs en -opleiding en universiteitsstudenten tot stand te brengen, bijvoorbeeld door middel van gezamenlijke leeromgevingen, om het wederzijds begrip te verbeteren, soepelere doorstroomtrajecten te ondersteunen en innovatievere en inclusievere leerecosystemen te bevorderen; verzoekt de Commissie mogelijkheden te onderzoeken voor een Erasmus+-proefproject voor sectoroverschrijdende internationale mobiliteitsprojecten waarin studenten in beroepsonderwijs en -opleiding en universiteitsstudenten worden samengebracht; is van mening dat actieve participatie en vertegenwoordiging van studenten cruciaal zijn voor een doeltreffend bestuur in alle onderwijsinstellingen en betreurt het dat er in instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding vaak onvoldoende sprake is van daadwerkelijke betrokkenheid van studenten; verzoekt de lidstaten te zorgen voor maatregelen om de participatie van studenten te versterken en roept de Commissie ertoe op de ontwikkeling van een Europees netwerk voor de vertegenwoordiging van studenten in beroepsonderwijs en -opleiding te ondersteunen;
19. verzoekt de Commissie en de lidstaten EKK-niveau 5 en hoger te versterken als een samenhangend en erkend kwalificatietraject op tertiair niveau om beroepsonderwijs en -opleiding aantrekkelijker te maken, een leven lang leren te ondersteunen en tekorten aan vaardigheden aan te pakken; benadrukt dat dit kwalificatiekader in alle lidstaten een consistentere rol en meer zichtbaarheid moet krijgen; wijst op het belang van duidelijke doorstroommogelijkheden, versterkte regelingen voor de overdracht van studiepunten en een betere doorstroming tussen beroepsonderwijs- en -opleiding en andere onderwijs- en opleidingsstelsels, en tussen het secundair en tertiair onderwijs, en benadrukt tevens dat de EKK-niveaus 3 en 4 moeten worden erkend als gewaardeerde en volledige kwalificatieniveaus voor lerenden die de arbeidsmarkt willen betreden; dringt er verder op aan dat instellingen voor tertiair beroepsonderwijs op EKK-niveaus 5 en 6 als aanbieders van gespecialiseerde technische vaardigheden worden geïntegreerd in Europese onderzoeks- en innovatie-ecosystemen; ***Verbetering van de kwaliteit en relevantie van beroepsonderwijs en -opleiding door middel van meer investeringen***

20. verzoekt de Commissie door middel van landspecifieke aanbevelingen in het Europees Semester en door een doeltreffend gebruik van de EU-financieringsinstrumenten de lidstaten te helpen voldoende in beroepsonderwijs en -opleiding te investeren; wijst op de geslaagde investeringen in lokale economieën in het kader van het Fonds voor een rechtvaardige transitie, waarbij zowel vaardigheden als kleine en middelgrote ondernemingen, waaronder sociale ondernemingen, werden gefinancierd, en beveelt de lidstaten aan dit voorbeeld in hun nationale en regionale partnerschapsplannen te volgen, evenals in strategieën voor een rechtvaardige transitie, om beroepsonderwijs en -opleiding te bevorderen; pleit er daarnaast voor dat er met investeringen in stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding bijzondere aandacht uitgaat naar regio's en sectoren die te kampen hebben met structurele uitdagingen op de arbeidsmarkt, zoals aanhoudende tekorten aan vaardigheden en arbeidskrachten of beperkte toegang tot opleidingsmogelijkheden, waaronder plattelandsgebieden, afgelegen, ultraperifere, gede-industrialiseerde en economisch achtergestelde gebieden en sectoren van strategisch industrieel en maatschappelijk belang, teneinde de lokale ecosystemen voor vaardigheden te versterken en positieve overloopeffecten op werkgelegenheid, gendergelijkheid, innovatie en sociale en territoriale cohesie te ondersteunen;
21. verzoekt de Commissie te komen met een ambitieuze Europese strategie voor beroepsonderwijs en -opleiding, voortbouwend op het proces van Kopenhagen en de Herning-verklaring, waarmee de samenhang en het praktische gebruik van de huidige Europese instrumenten worden versterkt, en ondersteunt de lidstaten en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding om ervoor te zorgen dat alle programma's voor en diploma's van beroepsonderwijs en -opleiding, met inbegrip van modulaire, taakspecifieke en digitale leerprogramma's, voldoen aan de criteria en normen die zijn vastgesteld in algemeen erkende kwaliteitsborgingssystemen; benadrukt verder dat gendergelijkheid en empowerment van vrouwen in het toekomstige kader uitdrukkelijk moeten worden erkend als fundamentele doelstellingen van beroepsonderwijs en -opleiding en dat het leiderschap van vrouwen in het bestuur van beroepsonderwijs en -opleiding moet worden uitgebreid; spoort de Commissie ertoe aan de sociale partners en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding systematisch en in een vroeg stadium te betrekken bij het ontwerp, de uitvoering en de governance van het beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding; verzoekt Cedefop ervoor te zorgen dat aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding systematisch en structureel worden betrokken bij en geraadpleegd over de uitvoering van zijn taken en activiteiten; spoort de Commissie ertoe aan om vertegenwoordigers van aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding een rol te geven als lid van de Europese raad op hoog niveau voor vaardigheden;
22. benadrukt dat lokale aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, die een essentiële schakel vormen tussen lerenden en de lokale arbeidsmarkt en kunnen helpen om de onderwijsbehoeften af te stemmen op de regionale vraag naar arbeidskrachten, op waarde moeten worden geschat; spreekt zijn steun uit voor partnerschappen op nationaal en EU-niveau tussen werkgevers, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, vakbonden, diensten voor arbeidsvoorziening, lokale en regionale overheden, jongerenorganisaties, vertegenwoordigers van lerenden, leerlingen, leerkrachten en alle andere belanghebbenden in het onderwijs om de relevantie en kwaliteit van de leerplannen voor beroepsonderwijs en -opleiding te verbeteren, onder meer door hoogwaardige leerlingplaatsen aan te bieden; dringt erop aan aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding te koppelen aan regionale industriële en technologische

clusters; herinnert eraan dat er moet worden gezorgd voor een versterkte sociale dialoog, eerlijke lonen, hoogwaardige arbeidsomstandigheden en permanente professionele ontwikkeling voor leerkrachten en opleiders in beroepsonderwijs en -opleiding om het beroep aantrekkelijker te maken en de toenemende tekorten aan arbeidskrachten aan te pakken, en dat dit moet worden aangepakt in de komende EU-agenda voor leerkrachten en opleiders; dringt aan op een verruiming van de mogelijkheden voor leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding om hun beroepsactiviteit te combineren met het aanbieden van onderwijs en opleiding op hybride wijze;

23. onderstreept dat kenniscentra voor beroepsopleiding, als belangrijke drijvende krachten achter structurele hervormingen, innovatie, erkenning en modernisering, centraal moeten staan bij de toekomstige ontwikkeling van de stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding in Europa; verzoekt de Commissie de begroting voor kenniscentra voor beroepsopleiding in het volgende Erasmus+-programma veilig te stellen en de investeringstrajecten op lange termijn voor kenniscentra voor beroepsopleiding te versterken en erop toe te zien dat die profiteren van een financieringsaanpak die aansluit bij de ambitie van de allianties van Europese universiteiten; benadrukt dat kenniscentra voor beroepsopleiding onderwijsaanbieders, bedrijven, onderzoeksinstituten, regionale overheden en sociale partners samenbrengen om tegemoet te komen aan de behoeften van de arbeidsmarkt, innovatie te bevorderen, de ontwikkeling van vaardigheden en het regionale en sectorale concurrentievermogen te versterken en de groene en de digitale transitie te ondersteunen; pleit voor een onafhankelijke evaluatie van de kenniscentra voor beroepsopleiding om hun bijdrage aan de behoeften van de arbeidsmarkt te beoordelen en hun verdere ontwikkeling te ondersteunen; is verheugd over de toenemende inzet van de lidstaten om nationale initiatieven voor kenniscentra voor beroepsopleiding op te zetten en te versterken; neemt in dit verband nota van de initiatieven van Frankrijk, Nederland, Spanje, Italië, Denemarken, Polen en Slowakije om nationale kaders voor kenniscentra voor beroepsopleiding te ontwikkelen of te testen, naast hun deelname aan het Europese ecosysteem voor kenniscentra voor beroepsopleiding, en roept de andere lidstaten op deze voorbeelden te volgen;
24. onderkent dat bedrijven een centrale rol spelen in beroepsonderwijs en -opleiding, met name in duale opleidingsstelsels, door werkplekleren aan te bieden, actuele vaardigheden en competenties door te geven en innovatie te ondersteunen; verzoekt de Commissie en de lidstaten werkplekleren en de rol en de zichtbaarheid van ondernemingen als belangrijke leeromgevingen binnen stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding te versterken; verzoekt de EU en de lidstaten discrepanties tussen vraag en aanbod van vaardigheden aan te pakken door de samenwerking tussen aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding en werkgevers te versterken, onder meer met behulp van de beoordeling van vaardigheden op de werkplek en de profilering van competenties om de bestaande vaardigheden en competenties in kaart te brengen, de formele erkenning ervan te ondersteunen, na te gaan waar aanvullende opleiding nodig is en ervoor te zorgen dat de onderwijsprogramma's gelijke tred houden met de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt;
25. benadrukt dat het belangrijk is om beroepsonderwijs en -opleiding in plattelandsgebieden, afgelegen gebieden en economisch achtergestelde regio's te ondersteunen om ontvolking tegen te gaan, de lokale arbeidsmarkten te versterken en

traditionele vaardigheden en ambachten in stand te houden; wijst op het belang van de overdracht van vaardigheden tussen generaties om arbeidstekorten aan te pakken en moedigt initiatieven aan die ervaren werknemers ondersteunen bij het doorgeven van hun kennis en deskundigheid door middel van mentorschap, werkplekleren en leerwerktrajecten; benadrukt daarnaast dat kmo's een centrale rol spelen in de Europese stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding en een aanzienlijk deel van de leerlingplaatsen, stages en mogelijkheden voor werkplekleren bieden; onderkent echter dat kmo's vaak met administratieve, financiële en organisatorische beperkingen te maken hebben en dringt daarom aan op een kmo-vriendelijke uitvoering van Europese initiatieven op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding, onder andere door onnodige administratieve lasten te beperken en mechanismen voor praktische ondersteuning te bieden, zodat kmo's blijvend en in grotere mate kunnen deelnemen aan ecosystemen voor de ontwikkeling van vaardigheden, zoals kenniscentra voor beroepsopleiding;

26. pleit ervoor meer rekening te houden met beroepsonderwijs en -opleiding in de bestaande EU-beleidsmaatregelen en -programma's; dringt erop aan instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding nauwer te betrekken bij het ontwerp en de uitvoering van innovatiebeleid om de aanpassing en opschaling van innovaties op de werkplek te versnellen; verzoekt de Commissie te zorgen voor de actieve betrokkenheid van instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding bij Horizon Europa; verzoekt om voorstellen, met name bij projecten met een hoger niveau van technologische gereedheid, waarbij de uitvoering, het testen en het opschalen in reële omstandigheden door in beroepsonderwijs en -opleiding opgeleide professionals van cruciaal belang zijn voor het effect; benadrukt dat EU-investeringen in strategische sectoren en in de groene en de digitale transitie pas hun volledige effect kunnen sorteren wanneer werknemers, lerenden en werkgevers toegang hebben tot de vaardigheden die nodig zijn om nieuwe technologieën uit te rollen, te gebruiken en op te schalen; benadrukt dat investeringen in vaardigheden moeten worden ondersteund binnen strategische sectoren op de beleidsterreinen waarop het voorgestelde Europees Fonds voor concurrentievermogen van toepassing is; herinnert in dit verband aan artikel 33, lid 2, van het Financieel Reglement¹⁵, waarin is vastgelegd dat programma's en activiteiten, voor zover haalbaar en passend en in overeenstemming met de relevante sectorspecifieke regels, zodanig moeten worden uitgevoerd dat de verwezenlijking van de doelstellingen ervan wordt gewaarborgd, met inachtneming van de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden overeenkomstig het toepasselijke nationale recht, het EU-recht, verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie en collectieve overeenkomsten;
27. onderkent de essentiële rol van praktische beroepen bij het veiligstellen van de productiebasis, de energiezekerheid, de vervoerssystemen, de bouwsector en de strategische infrastructuur van Europa, en benadrukt het potentieel van beroepsonderwijs en -opleiding om hoogwaardige banen voor de groene transitie te creëren evenals kansen in de sociale economie; verzoekt de lidstaten beroepsonderwijs

¹⁵ Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juli 2018 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 en Besluit nr. 541/2014/EU en tot intrekking van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 (PB L 193 van 30.7.2018, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

en -opleiding aan te merken als een hoeksteen van de ontwikkeling van vaardigheden, met name voor vrouwen en jongeren, en het volgende meerjarig financieel kader (MFK) als hefboom in te zetten om bij- en omscholing in strategische duurzame sectoren te financieren; verzoekt de Commissie en de lidstaten nauwer samen te werken bij de ontwikkeling van leeromgevingen, leerplannen en werkwijzen in het beroepsonderwijs en -opleiding die inspelen op de behoeften die voortvloeien uit de ecologische transformatie, zodat kwesties als de circulaire economie, de bouw en renovatie van duurzame, betaalbare en klimaatbestendige huisvesting, energie-efficiëntie en de energietransitie naar behoren worden aangepakt en toekomstige professionals worden toegerust met de kennis, vaardigheden en competenties die nodig zijn om een duurzame transformatie in alle sectoren en bedrijven aan te jagen;

28. dringt aan op verdere bevordering van doeltreffende, efficiënte en genderbewuste overheidsuitgaven voor beroepsonderwijs en -opleiding, alsook van complementariteit en synergieën bij de financiering in het kader van het volgende MFK, met name in het kader van Erasmus+, AgoraEU, het Europees Sociaal Fonds en andere cohesiefondsen, naast het Europees Fonds voor concurrentievermogen; verzoekt om betere, naar gender uitgesplitste gegevens en monitoring van beroepsonderwijs en -opleiding, alsook om hernieuwde inspanningen om de benchmarks op EU-niveau in beroepsonderwijs en -opleiding in alle lidstaten doeltreffend uit te voeren;
29. benadrukt dat technologische innovatie en digitalisering, met inbegrip van artificiële intelligentie en automatisering, voortdurende bij- en omscholing vereisen; wijst er in dat verband op dat het steeds belangrijker wordt dat alle werknemers, met het oog op hun huidige loopbaan of een loopbaanverandering, toegang tot opleidingen hebben en over basis-, duurzaamheids- en digitale vaardigheden beschikken; verzoekt de Commissie een individueel recht op opleiding voor werknemers vast te stellen, zoals voorgesteld in het rapport-Draghi over de toekomst van het Europese concurrentievermogen¹⁶, waarvan gebruik kan worden gemaakt onder werktijd en zonder kosten voor de werknemer;
30. benadrukt dat de staatssteunregels investeringen in vaardigheden, een leven lang leren en de ontwikkeling van werknemers niet moeten belemmeren, maar juist ondersteunen, met name door de mogelijkheden in het kader van de algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV)¹⁷ en aanverwante kaders voor de financiering van opleidingsactiviteiten en ecosystemen voor vaardigheden uit te breiden; benadrukt dat instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding actief bijdragen aan onderzoek en innovatie, onder meer door samenwerking met bedrijven, onderzoeksinstellingen en brancheorganisaties; dringt erop aan dat de AGVV en aanverwante kaders voor staatssteun hun deelname aan onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatieactiviteiten vergemakkelijken en onnodige beperkingen van overheidssteun bij de uitvoering van dergelijke activiteiten voorkomen, zodat ze ten volle kunnen bijdragen aan ecosystemen voor vaardigheden en innovatie; benadrukt dat ervoor moet worden gezorgd dat vrouwelijke studenten en werknemers in beroepsonderwijs en -opleiding volledig worden opgenomen in het actieplan voor vrouwen in onderzoek, innovatie en start-ups;

¹⁶ Draghi, M. “De toekomst van het Europese concurrentievermogen”, september 2024, blz. 19.

¹⁷ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187, 26.6.2014, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>).

31. herinnert eraan dat hoogwaardige banen van essentieel belang zijn voor de aantrekkelijkheid van beroepstrajecten en voor het vermogen van de EU om geschoolde werknemers te behouden; verzoekt de Commissie, de lidstaten en werkgevers te voorzien in een eerlijke beloning en hoogwaardige arbeidsvoorwaarden voor leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding, in overeenstemming met EU- en nationale wetgeving en de geldende collectieve overeenkomsten, om werkplekleren aantrekkelijker, hoogwaardiger en inclusiever te maken; pleit voor evenwichtige stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding die leren op de werkplek combineren met gestructureerde onderwijsomgevingen, zodat lerenden kunnen profiteren van zowel praktijkervaring als een bredere onderwijsvorming; wijst op het belang van actieve betrokkenheid van de sociale partners bij het ontwerp, de monitoring en de evaluatie van leerlingstelsels; benadrukt de waarde van praktijkgericht werkplekleren in beroepsonderwijs en -opleiding als inspiratiebron voor een zinvol onderdeel van universitair onderwijs;
32. verzoekt de Commissie en de lidstaten om, in samenwerking met de sociale partners en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, alomvattende en uitvoerbare strategieën te ontwikkelen om het welzijn van lerenden, leerkrachten en opleiders in alle leeromgevingen van beroepsonderwijs en -opleiding te verbeteren; wijst in dit verband op het belang van professionals, psychologen en assistenten in het bijzonder onderwijs om tegemoet te komen aan de individuele behoeften van alle lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding; wijst verder op het belang van flexibele en gezinsvriendelijke werkregelingen om de participatie en het behoud van vrouwen in praktische beroepen te verbeteren;
33. verzoekt de Commissie, de lidstaten en belanghebbenden bij aanwerving, loopbaanontwikkeling en de toegang tot diensten benaderingen te bevorderen waarbij vaardigheden vooropstaan; benadrukt dat mensen met een diploma van beroepsonderwijs en -opleiding structurele nadelen kunnen ondervinden als gevolg van een lagere signaalwaarde van beroepskwalificaties in vergelijking met universitaire diploma's;

Erkenning van mobiliteit van studenten en werknemers

34. benadrukt dat het belangrijk is kwalificaties, diploma's en vaardigheden te erkennen om vrij verkeer te waarborgen en eerlijke studiemobiliteit te bevorderen voor studenten in beroepsonderwijs en -opleiding, evenals eerlijke arbeidsmobiliteit voor leerlingen en werknemers; spoort de lidstaten aan om het hele scala aan kansen dat wordt geboden door Erasmus+, waarmee jongeren niet alleen mogelijkheden voor een studie, maar ook voor een praktijkopleiding of stage in het buitenland worden geboden, te ondersteunen; verzoekt de Commissie om, aansluitend bij de mededeling over de vaardigheidsunie, een diploma beroepsonderwijs en -opleiding te creëren, dat moet bestaan uit de ontwikkeling van transnationale gezamenlijke programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding en bottom-upinitiatieven om beroepsonderwijs en -opleiding internationaal te promoten en te zorgen voor meer mobiliteitsmogelijkheden;
35. dringt erop aan dat het toekomstige initiatief voor de overdraagbaarheid van vaardigheden een samenhangend EU-ecosysteem voor kwalificaties, diploma's en de erkenning van vaardigheden en mobiliteit moet omvatten, zodat Europass, de meertalige

Europese classificatie van vaardigheden, competenties en beroepen (ESCO), nationale kwalificatiekaders, microcredentials en digitale certificaten op elkaar zijn afgestemd; beklemtoont dat dit systeem transparant, burgervriendelijk, digitaal en gratis moet zijn;

36. neemt kennis van de bevindingen van Cedefop¹⁸ over de aanhoudende versnippering bij de grensoverschrijdende erkenning van kwalificaties op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding en de noodzaak van sterkere samenwerkingsverbanden; verzoekt de Commissie de netwerken ENIC (Europees netwerk van informatiecentra) en NARIC (nationale informatiecentra voor academische erkenning in de Europese Unie) uit te breiden door hun mandaat en technische capaciteiten zodanig te verbreden dat daarin kwalificaties van beroepsonderwijs en -opleiding volledig geïntegreerd worden, waardoor de grensoverschrijdende erkenning wordt verbeterd om nationale autoriteiten en belanghebbenden op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding te ondersteunen, de transparantie en vergelijkbaarheid van kwalificaties te verbeteren en de erkenning en overdraagbaarheid van kwalificaties en vaardigheden van beroepsonderwijs en -opleiding in de hele EU te vergemakkelijken;
37. benadrukt dat een betere erkenning en overdraagbaarheid van beroepskwalificaties niet alleen kan bijdragen tot een betere arbeidsmobiliteit, maar ook tot een lager werkloosheidspercentage en een betere afstemming van vaardigheden op de behoeften van de arbeidsmarkt overal in de EU; verzoekt de Commissie en de lidstaten de erkenning van beroepskwalificaties in de hele EU verder te vereenvoudigen en te versnellen en toe te werken naar de automatische erkenning van academische en beroepskwalificaties tussen de lidstaten voor vergelijkbare onderwijsniveaus, teneinde belemmeringen voor mobiliteit weg te nemen en de werking van de eengemaakte markt te versterken; is ingenomen met het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer over de erkenning van beroepskwalificaties in de EU en verzoekt de Commissie en de lidstaten uitvoering te geven aan de daarin vervatte aanbevelingen, met name door de termijnen voor erkenning te verkorten via het automatische systeem voor sectorale beroepen in het kader van tijdelijke en permanente mobiliteit;
38. pleit voor de ontwikkeling van partnerschappen met landen buiten de EU op het gebied van vaardigheden en opleiding in sectoren die te kampen hebben met aanhoudende tekorten aan arbeidskrachten, waarbij hoogwaardige opleidingsmogelijkheden worden gecombineerd met transparante erkenningstrajecten en wederzijds voordelige mobiliteitsregelingen, zoals gemeenschappelijke procedurele beginselen van de EU voor de erkenning van kwalificaties van onderdanen van derde landen, met transparante tijdschema's, duidelijke criteria en het systematische gebruik van op vaardigheden gebaseerde beoordelingen, zoals praktische tests en validatie van eerdere leerervaringen wanneer de documentatie onvolledig is; benadrukt dat ervoor moet worden gezorgd dat de nationale wetten en praktijken en de toepasselijke collectieve overeenkomsten volledig worden geëerbiedigd en dat deze werknemers worden beschermd tegen alle mogelijke schendingen van hun arbeidsomstandigheden of sociale rechten;
39. pleit voor de ontwikkeling van interoperabele, veilige en verifieerbare digitale certificaten voor kwalificaties en beroepsvaardigheden, die door bevoegde en erkende autoriteiten worden afgegeven en gemakkelijk over de grenzen heen kunnen worden

¹⁸ Cedefop, "Recognition and validation of foreign VET qualifications in Europe", juli 2026.

gedeeld, waarbij de samenhang met bestaande EU-initiatieven wordt gewaarborgd en de normen worden gehandhaafd; wijst op het potentieel van AI voor de modernisering van de stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding in Europa, met inbegrip van steun voor innovatieve leerplannen, de beoordeling van vaardigheden en de erkenning van kwalificaties en microcredentials; moedigt de ontwikkeling aan van EU-brede, op AI gebaseerde certificeringsmechanismen om de transparantie en overdraagbaarheid van kwalificaties van beroepsonderwijs en -opleiding tussen de lidstaten te verbeteren;

40. steunt de doelstelling van een echte Europese onderwijsruimte waarin de erkenning van academische en beroepskwalificaties geleidelijk geautomatiseerd wordt, waardoor het wederzijdse vertrouwen tussen onderwijsstelsels wordt versterkt en de mobiliteit van geschoolde werknemers wordt vergemakkelijkt; verzoekt de Commissie en de lidstaten regionale proefgebieden voor de overdraagbaarheid van vaardigheden en kwalificaties in te stellen, voortbouwend op de huidige kaders voor grensoverschrijdende samenwerking, zoals het kader dat bestaat tussen de leden van de Benelux-Unie en de grensregio's in de buurlanden, om innovatieve benaderingen van de erkenning, validatie en automatische overdraagbaarheid van kwalificaties, vaardigheden en microcredentials over de grenzen heen te testen; is van mening dat succesvolle proefprojecten waardevolle inzichten kunnen opleveren, het wederzijdse vertrouwen tussen de bevoegde autoriteiten kunnen versterken en positieve overloopeffecten kunnen hebben voor een ruimere toepassing overal in de EU;
41. betreurt het dat er slechts beperkt gebruik wordt gemaakt van de gemeenschappelijke opleidingskaders in het kader van Richtlijn 2005/36/EG¹⁹; verzoekt de Commissie de redenen voor dit beperkte gebruik te beoordelen en mogelijke obstakels in kaart te brengen, en spoort de lidstaten en de desbetreffende beroepsorganisaties aan actief in te zetten op de ontwikkeling en toepassing ervan in sectoren waar gemeenschappelijke opleidingsvereisten kunnen bijdragen aan beroepsmobiliteit; pleit voor de uitbreiding van regelingen voor automatische erkenning, met name in sectoren met een tekort aan arbeidskrachten of een hoge grensoverschrijdende mobiliteit, voortbouwend op geslaagde proefprojecten in het kader van regionale samenwerking;
42. benadrukt dat er in het kader van het proces van Kopenhagen een erkenningsovereenkomst moet worden gesloten om de erkenning van kwalificaties van beroepsonderwijs en -opleiding in de hele EU mogelijk te maken, op basis van de huidige instrumenten zoals het EKK, de beroepsnormen van WorldSkills en leerresultaten, teneinde de grensoverschrijdende vergelijkbaarheid en arbeidsmobiliteit te verbeteren; verzoekt de lidstaten en de Commissie het gebruik van ESCO als gemeenschappelijke referentietaal voor vaardigheden in niet-gereguleerde beroepen te versterken, zodat werkgevers, diensten voor arbeidsvoorziening en platforms vaardigheden over grenzen en sectoren heen beter kunnen erkennen en vergelijken; is van mening dat er meer samenhang nodig is tussen het proces van Kopenhagen en het proces van Bologna; is ingenomen met het voornemen van de Commissie om na te gaan of het Europees systeem voor het overdragen en verzamelen van studiepunten (ECTS) kan worden uitgebreid tot beroepsonderwijs en -opleiding, als onderdeel van de inspanningen om de doorstroming tussen onderwijssectoren te

¹⁹ Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties (PB L 255 van 30.9.2005, blz. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2005/36/oj>).

versterken; benadrukt echter dat een dergelijke uitbreiding gepaard moet gaan met robuuste, op vertrouwen gebaseerde kwaliteitsborgingsmechanismen; pleit voor de oprichting van een Europees netwerk van agentschappen voor kwaliteitsborging in beroepsonderwijs en -opleiding, vergelijkbaar met het Europees register voor kwaliteitsborging in het hoger onderwijs (EQAR) in het academisch onderwijs, zodat systemen voor kwaliteitsborging systematisch van elkaar kunnen leren, op elkaar kunnen worden afgestemd en vertrouwen kunnen opbouwen;

43. verzoekt de Commissie en de lidstaten flexibele onderwijs- en opleidingsstelsels met doorstroommogelijkheden te versterken door de modulariteit te bevorderen en de erkenning en validatie van eerder verworven kennis, met inbegrip van niet-formeel en informeel leren, uit te breiden om de terugkeer naar onderwijs en opleiding te vergemakkelijken, waarbij echter ook de kwaliteitsnormen in acht worden genomen; moedigt de beschikbaarheid aan van flexibele onderwijsvormen, met inbegrip van deeltijds, gemengd en online leren, om tegemoet te komen aan de behoeften van lerenden met zorgverantwoordelijkheden, werkverplichtingen of een onderbroken opleidingstraject; verzoekt de Commissie de lidstaten aan te sporen de flexibiliteit en modulariteit van leerplannen te bevorderen door middel van concrete maatregelen in de komende strategie voor beroepsonderwijs en -opleiding;
44. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

o

o o

TOELICHTING

Beroepsonderwijs en -opleiding is onontbeerlijk voor de economische welvaart en het concurrentievermogen, de industriële veerkracht en de maatschappelijke samenhang van Europa. Nagenoeg de helft van alle leerlingen in de bovenbouw van het secundair onderwijs in de Europese Unie zijn ingeschreven in een programma voor beroepsopleiding. Bovendien dragen miljoenen werknemers dankzij hun beroepskwalificaties bij aan sectoren die essentieel zijn om Europa draaiende te houden en te laten concurreren. Ondanks dat strategische belang wordt beroepsonderwijs in veel lidstaten nog steeds minder gewaardeerd dan academisch gericht onderwijs. Deze resolutie speelt in op het initiatief “vaardigheidsunie” van de Europese Commissie en de doelstellingen van de Herning-verklaring, en levert een bijdrage aan het debat over de toekomstige Europese strategie inzake beroepsonderwijs en -opleiding en het geplande initiatief voor de overdraagbaarheid van vaardigheden. Hierin zet het Europees Parlement zijn visie uiteen voor sterker en aantrekkelijker beroepsonderwijs en dito opleiding die daadwerkelijk evenveel waardering genieten.

Europa kampt momenteel met een paradox. Dankzij de groene en digitale transitie, de modernisering van de industrie, investeringen in infrastructuur en de vergrijzing was er nooit eerder zoveel vraag naar beroepsvaardigheden. Toch worden beroepstrajecten nog steeds gezien als minder aantrekkelijk dan academisch onderwijs. Uit arbeidsmarktprognoses blijkt keer op keer dat er in sectoren die grotendeels draaien op beroepskwalificaties aanzienlijke tekorten heersen aan onder meer beroepen in de maakindustrie, de bouw, vervoer, de gezondheidszorg, energie en geavanceerde technieken. Tegelijk krijgen veel jongeren nog steeds te horen dat onderwijssucces vooral wordt afgemeten aan de doorstroming naar het hoger onderwijs.

Dit is niet alleen een economisch, maar ook een cultureel probleem. Decennialang werden academische en beroepstrajecten in het onderwijsbeleid en het openbaar debat in heel Europa vaak behandeld alsof het een beter was dan het ander, terwijl het hier om verschillende, maar even waardevolle vormen van leren en expertise gaat. Dankzij de groei van het hoger onderwijs kregen miljoenen Europeanen belangrijke kansen, maar tegelijkertijd leidde dat tot de opvatting dat beroepsonderwijs slechts een tweede keus zou zijn. Die verschillende waardering blijft doorwerken in onderwijsbeslissingen, loopbaanbegeleiding, arbeidsmarktresultaten en de algemene houding ten opzichte van praktische beroepen.

De gevolgen zijn lang niet alleen in het onderwijsbeleid te merken. In veel lidstaten ondervinden praktisch opgeleide burgers op verschillende terreinen nog steeds structurele nadelen, van loopbaanontwikkeling en loonkansen tot politieke vertegenwoordiging en toegang tot huisvesting. Hoewel samenlevingen afhankelijk zijn van geschoolde technici, vaklieden, gezondheidswerkers en andere mensen met een beroepsopleiding, genieten die beroepen vaak niet hetzelfde maatschappelijke en economische aanzien als beroepen waar een academische kwalificatie voor nodig is. Als gevolg van die verschillen dreigt de maatschappelijke kloof tussen burgers met een theoretische en een praktische opleiding nog groter te worden, wat een rem zet op de sociale mobiliteit, de democratische weerbaarheid schaadt en het vertrouwen aantast in de belofte dat alle vormen van talent in dezelfde mate worden gewaardeerd.

Die ongelijkheid leidt ook tot aanzienlijke economische gevolgen. Het concurrentievermogen

van Europa hangt steeds meer af van de mate waarin het werknemers met beroepsvaardigheden weet aan te trekken, te ontwikkelen en te behouden. Of het nu gaat om de transitie naar klimaatneutraliteit, de uitrol van nieuwe technologieën, de versterking van de Europese industriële capaciteit of de inspanningen om strategische afhankelijkheden af te bouwen: goed opgeleide vaklieden zijn onontbeerlijk. Arbeidstekorten zijn daarom niet alleen het resultaat van demografische veranderingen of economische transformatie; ze zijn deels ook het gevolg van jarenlange maatschappelijke en beleidskeuzes waarbij beroepsonderwijs en praktische beroepen als ondergeschoven kindje golden. Extra werknemers opleiden volstaat dus niet om arbeidstekorten aan te pakken. Ook de aantrekkelijkheid, status en zichtbaarheid van beroepstrajecten moeten in de hele samenleving worden versterkt.

De kwaliteit en relevantie van beroepsonderwijs en -opleiding zijn daarbij van essentieel belang. Sterke partnerschappen tussen onderwijsaanbieders, werkgevers, regionale overheden en de sociale partners zijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat beroepsopleidingen blijven aansluiten op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en technologische veranderingen. Kenniscentra voor beroepsopleiding, werkplekleren en leerlingplaatsen zijn voorbeelden van nauwe samenwerking tussen het onderwijs en de industrie waardoor innovatie, regionale ontwikkeling en economische groei kunnen worden bevorderd. Tegelijk zullen een leven lang leren en bij- en omscholing steeds belangrijker worden, aangezien beroepen en behoeften aan vaardigheden zullen blijven veranderen als gevolg van artificiële intelligentie, automatisering en digitalisering.

Arbeidsmobiliteit en de erkenning van kwalificaties vormen echter nog steeds de basis voor een goed functionerende Europese arbeidsmarkt. Het vrije verkeer van werknemers is een van de fundamentele vrijheden van de Unie. Leerlingen in het beroepsonderwijs en mensen met een afgeronde beroepsopleiding blijven echter vaak onnodige belemmeringen ondervinden wanneer ze hun geluk in het buitenland willen beproeven. Meer transparantie en een betere overdraagbaarheid en erkenning van vaardigheden en kwalificaties kunnen helpen arbeidstekorten aan te pakken, de interne markt te versterken en te waarborgen dat vaktalent daarheen kan gaan waar dat het meest nodig is.

Over het geheel genomen heeft deze resolutie tot doel bij te dragen aan een algemene omslag in de manier waarop Europa kennis, vaardigheden en onderwijsprestaties op waarde schat. Afstemming op de arbeidsmarktbehoeften is onvoldoende om een echte vaardigheidsunie tot stand te brengen. In de mededeling over de vaardigheidsunie staat dat beroepsonderwijs en -opleiding “een even gewaardeerd leertraject [...] als het hoger onderwijs” moet worden. Met andere woorden: de Europese instellingen en de lidstaten moeten in hun beleid, instrumenten, wetgeving en formuleringen de daad bij het woord voegen.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur in het verslag input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het ontwerpverslag door haar is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
EUproVET
EfVET
EVTA
EURASHE
European Federation of Education Employers
Benelux Union
European Trade Union Committee for Education
European Student Union
VNO-NCW
MBO Raad
MKB Nederland
Confederation of German Employers' Associations
Netherlands House for Education & Research
Cedefop
German Confederation of Skilled Crafts and Small Businesses
German Chamber of Industry and Commerce
Eurochambres
WorldSkills
Swedish Council for Higher Education
Nuffic
SMEUnited
OBESSU
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
None

¹ Interinstitutioneel Akkoord van mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207, 11.6.2021, blz. 1, ELI:http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur.

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

11.9.2026

ADVIES VAN DE COMMISSIE VROUWENRECHTEN EN GENDERGELIJKHEID

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

inzake de vaardigheden in de Unie versterken – kansen voor beroepsonderwijs en -opleiding
in tijden van verandering
(2026/2070(INI))

Rapporteur voor advies: Lina Gálvez

AMENDEMENTEN

De Commissie vrouwenrechten en gendergelijkheid dient bij de bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken het volgende in:

Amendement 1

Ontwerpresolutie
Visum 3 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

- ***gezien de resultaten van het Europees Jaar van de Vaardigheden,***

Amendement 2

Ontwerpresolutie
Visum 6 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

- ***gezien Richtlijn (EU) 2019/1158 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers*** ^{1 bis},

^{1 bis} ***PB L 188 van 12.7.2019, blz. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj>.***

Amendement 3

Ontwerpresolutie
Visum 7 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

- ***gezien de mededeling van de Commissie van 7 maart 2025 getiteld “Een routekaart voor vrouwenrechten” (COM(2025)0097),***

Amendement 4

Ontwerpresolutie Visum 7 ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

– ***gezien de mededeling van de Commissie van 5 maart 2026 getiteld “Strategie voor gendergelijkheid 2026-2030” (COM(2026)0113),***

Amendement 5

Ontwerpresolutie Overweging A ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

A ter. overwegende dat de doelstellingen van het Europees Jaar van de Vaardigheden leidend moeten blijven voor het EU-beleid inzake onderwijs, opleiding en arbeidsmarktparticipatie;

Amendement 6

Ontwerpresolutie Overweging A

Ontwerpresolutie

Amendement

A. overwegende dat 34,7 % van de Europeanen in het beroepsonderwijs of met een beroepsopleiding een diploma heeft gehaald; overwegende dat 49 % van alle leerlingen in de EU beroepsonderwijs of een beroepsopleiding³ volgt; overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding in veel lidstaten wordt gezien als minder waardevol dan een academische opleiding; overwegende dat leerlingen in en afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding als gevolg van die negatieve perceptie soms geconfronteerd worden met maatschappelijke vooroordelen of minder kansen krijgen;

A. overwegende dat 34,7 % van de Europeanen in het beroepsonderwijs of met een beroepsopleiding een diploma heeft gehaald; overwegende dat 49 % van alle leerlingen in de EU beroepsonderwijs of een beroepsopleiding³ volgt; overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding in veel lidstaten wordt gezien als minder waardevol dan een academische opleiding; overwegende dat ***deze perceptie wordt versterkt door gendersegregatie binnen beroepsonderwijs en -opleiding zelf, waar door vrouwen gedomineerde sectoren zoals de zorg, gezondheid, welzijn en mensgerichte diensten zelfs als minder***

waardevol worden beschouwd dan door mannen gedomineerde sectoren in beroepsonderwijs en -opleiding, met name technische, industriële en engineeringtrajecten; overwegende dat leerlingen in en afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding als gevolg van die negatieve perceptie soms geconfronteerd worden met maatschappelijke vooroordelen of minder kansen krijgen;

³ Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop), “VET statistics and indicators”, <https://www.cedefop.europa.eu/nl/projects/statistics-and-indicators>.

³ Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop), “VET statistics and indicators”, <https://www.cedefop.europa.eu/nl/projects/statistics-and-indicators>.

Amendement 7

Ontwerpresolutie Overweging A bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

A bis. overwegende dat in 2025 11 % van de jongeren tussen 15 en 29 jaar in de EU geen werk had en geen onderwijs of opleiding volgde (NEET) ^{1 bis};
overwegende dat zorgtaken nog altijd een grote belemmering voor arbeidsmarktparticipatie zijn, waarbij ongeveer 75 % van de moeders met jonge kinderen aangeeft niet aan het arbeidsproces deel te nemen vanwege gezins- en zorgtaken ^{1 ter}; overwegende dat een aanhoudende verticale mismatch tussen de vraag naar en het aanbod van vaardigheden een probleem blijft in de EU, hetgeen blijkt uit een gemiddeld overkwalificatiepercentage van 21,3 % onder werknemers met een diploma tertiair onderwijs in 2024, waarbij vrouwen onevenredig getroffen zijn (22 % tegenover 20,5 % voor mannen) ^{1 quater};

*1 bis Eurostat, “Fewer young people not in work or education in 2025”,
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20260528-2>.*

1 ter Europese Commissie, Employment and Social Developments in Europe 2025 (ESDE 2025), samenvatting, hoofdstuk 2 “Untapped Labour Potential in the EU”, blz. 64.

*1 quater Eurostat, “EU’s employment rate reached almost 76% in 2024”,
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20250415-1>.*

Amendement 8

Ontwerpresolutie Overweging B bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

B bis. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding niet alleen bijdragen aan arbeidsmarktparticipatie, maar ook dienen als middel om ondernemerschap onder vrouwen te bevorderen, hun financiële onafhankelijkheid te versterken en hun sociale inclusie te bevorderen, met name in regio’s waar jongeren een verhoogd risico op werkloosheid en sociale uitsluiting lopen;

Amendement 9

Ontwerpresolutie Overweging C

Ontwerpresolutie

Amendement

C. overwegende dat in de beleidsoriëntatie van de EU in het kader van de Lissabonstrategie onevenredig veel aandacht ging naar het halen van een academische graad, en het strategische belang van vakberoepen voor de industriële basis en veerkracht van de EU werd

C. overwegende dat in de beleidsoriëntatie van de EU in het kader van de Lissabonstrategie onevenredig veel aandacht ging naar het halen van een academische graad, en het strategische belang van vakberoepen voor de industriële basis en veerkracht van de EU werd

onderschat; overwegende dat uit de recente geopolitieke ontwikkelingen, verstoringen van de toeleveringsketens en de groene en digitale transitie blijkt dat er flink moet worden geïnvesteerd in beroepsonderwijs en -opleiding;

onderschat; overwegende dat uit de recente geopolitieke ontwikkelingen, verstoringen van de toeleveringsketens en de groene en digitale transitie blijkt dat er flink moet worden geïnvesteerd in beroepsonderwijs en -opleiding, ***onder meer via specifieke maatregelen om de participatie van vrouwen te verhogen en de jarenlange onevenwichtigheid tussen mannen en vrouwen in vakberoepen te verminderen;***

Amendement 10

Ontwerpresolutie Overweging C bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

C bis. overwegende dat in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie onderwijs en toegang tot beroepsopleiding en bijscholing als een grondrecht worden erkend; overwegende dat de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN beogen dat alle vrouwen en mannen tegen 2030 gelijke toegang hebben tot betaalbaar en kwalitatief hoogstaand technisch, beroeps- en tertiair onderwijs, met inbegrip van universitair onderwijs, en dat het aantal jongeren en volwassenen met relevante vaardigheden, waaronder technische en beroepsvaardigheden, aanzienlijk toeneemt, met het oog op werkgelegenheid, fatsoenlijke banen en ondernemerschap;

Amendement 11

Ontwerpresolutie Overweging C ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

C ter. overwegende dat het waarborgen van gelijke toegang van vrouwen tot de

*sectoren informatie- en
communicatietechnologie (ICT),
financiën en industrie van essentieel
belang is om het concurrentievermogen
van de Europese economie te versterken;
overwegende dat genderverschillen op
deze gebieden de EU belet haar talenten,
middelen en economisch potentieel ten
volle te benutten, en tegelijkertijd de
innovatie ondermijnt, zoals wordt erkend
in het rapport-Draghi waarin wordt
gepleit voor meer economische activiteit
en participatie van iedereen — vrouwen
en mannen;*

Amendement 12

Ontwerpresolutie
Overweging C quater (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

*C quater. overwegende dat er nog
steeds genderverschillen bestaan in
strategische sectoren zoals wetenschap,
technologie, techniek en wiskunde
(STEM), zowel in het onderwijs als op de
arbeidsmarkt; overwegende dat vrouwen
in 2023 slechts 15 % van de
afgestudeerden in het middelbaar
beroepsonderwijs op STEM-gebied
uitmaakten, tegenover 44 % in het hoger
beroepsonderwijs; overwegende dat
vrouwen nog steeds aanzienlijk
ondervertegenwoordigd zijn in
hightechsectoren en slechts 22 % van de
wetenschappers en ingenieurs uitmaken,
tegenover 41 % in de economie als geheel;*

Amendement 13

Ontwerpresolutie
Overweging C quinques (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

C quinquies. overwegende dat de strategie voor gendergelijkheid van de Commissie genderbewust onderwijs erkent als belangrijk hulpmiddel voor het tegengaan van stereotypen, het bevorderen van gelijke kansen en het aanmoedigen van meisjes en vrouwen om vaker voor STEM-studies en -loopbanen te kiezen, waarbij het creëren van meer genderevenwicht in alle onderwijs- en werkgelegenheidsgebieden wordt ondersteund;

Amendement 14

Ontwerpresolutie Overweging D

Ontwerpresolutie

D. overwegende dat ***beroepsrichtingen als gevolg van*** hardnekkige maatschappelijke en in het beleid verweven vooroordelen waarbij onderwijsrichtingen als hoger of lager worden beschouwd, minder aantrekkelijk zijn en mensen zich meer op academische opleidingen richten, waardoor niet elk talent in gelijke mate wordt erkend, de sociale samenhang wordt ondergraven en het kritieke vaardighedentekort in vakberoepen nog wordt verergerd;

Amendement

D. overwegende dat hardnekkige maatschappelijke en in het beleid verweven vooroordelen, waarbij onderwijsrichtingen als hoger of lager worden beschouwd, ***en genderstereotypen — die van invloed kunnen zijn op loopbaanontwikkeling en inkomenskansen, met name voor vrouwen en meisjes, die nog steeds ondervertegenwoordigd zijn in beroepsonderwijs- en opleidingstrajecten op het gebied van STEM, digitale technologieën, de maakindustrie en de groene economie, terwijl zij oververtegenwoordigd blijven in lager betaalde sectoren zoals de zorg en de sociale dienstverlening, ertoe bijdragen dat beroepsopleidingen*** minder aantrekkelijk zijn en mensen zich meer op academische opleidingen richten, waardoor niet elk talent in gelijke mate wordt erkend, de sociale samenhang wordt ondergraven en het kritieke vaardighedentekort in vakberoepen nog wordt verergerd, ***met als gevolg dat vrouwen en meisjes een loopbaan nastreven in de gezondheidszorg, de zorg, het onderwijs en de sociale dienstverlening; overwegende dat genderstereotypen die***

onderwijs- en loopbaankeuzes beïnvloeden al vroeg in het leven een rol spelen en worden versterkt door scholen, media, leeftijdsgenoten en leeromgevingen; overwegende dat gerichte maatregelen nodig zijn om het genderevenwicht in traditioneel “mannelijke” of “vrouwelijke” beroepen te bevorderen en de carrièrekeuzes te verbreden, zonder dat daarbij genderstereotypen een rol spelen;

Amendement 15

Ontwerpresolutie Overweging D bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

D bis. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding een sleutelrol kunnen spelen in het bevorderen van de economische onafhankelijkheid van vrouwen, het verminderen van genderkloven op de arbeidsmarkt en het ondersteunen van gelijke kansen gedurende het beroepsleven;

Amendement 16

Ontwerpresolutie Overweging E

Ontwerpresolutie

Amendement

E. overwegende dat het vrij verkeer van werknemers, met name vaklieden, nog steeds wordt gehinderd door onnodige administratieve belemmeringen, versnipperde erkenningsprocedures en nationale stelsels die onvoldoende op elkaar aansluiten; overwegende dat meer samenwerking tussen de lidstaten en regionale kaders kunnen helpen wederzijds vertrouwen op te bouwen, erkenningsprocedures te moderniseren en arbeidsmobiliteit voor vaklieden te

E. overwegende dat het vrij verkeer van werknemers, met name vaklieden, nog steeds wordt gehinderd door onnodige administratieve belemmeringen, versnipperde erkenningsprocedures en nationale stelsels die onvoldoende op elkaar aansluiten; overwegende dat meer samenwerking tussen de lidstaten en regionale kaders **en bevordering van gemeenschappelijke benaderingen voor de beoordeling van vaardigheden en de erkenning van kwalificaties de**

vergemakkelijken, met behoud van strenge normen;

administratieve lasten voor vaklieden en bevoegde autoriteiten kunnen verminderen en tegelijkertijd een eerlijkere beoordeling van de waarde van werk en beloning kunnen ondersteunen, met name in sectoren en beroepen waarin voornamelijk vrouwen werkzaam zijn, en kunnen helpen wederzijds vertrouwen op te bouwen, erkenningsprocedures te moderniseren en arbeidsmobiliteit voor vaklieden te vergemakkelijken, met behoud van strenge normen; overwegende dat een grotere deelname van vrouwen aan beroepsonderwijs en -opleiding, met name in de digitale en technische sectoren, en een grotere deelname van personen met een handicap, met inbegrip van personen met specifieke leerproblemen zoals dyslexie, en van vrouwen die in landelijke of afgelegen gebieden wonen, met name in de ultraperifere gebieden van de EU, onontbeerlijk zijn om het talentenpotentieel van de EU te ontsluiten en een concurrerende, veerkrachtige en duurzame economie te ondersteunen;

Amendement 17

Ontwerpresolutie Overweging E bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

E bis. overwegende dat de verantwoordelijkheid voor het organiseren, besturen en financieren van beroepsonderwijs en -opleiding in de eerste plaats bij de lidstaten berust en volledig in overeenstemming moet blijven met het subsidiariteitsbeginsel, waarbij lidstaten moeten worden aangemoedigd om goede praktijken uit te wisselen om de toegang van vrouwen tot beroepsonderwijs en -opleiding te vergroten en ervoor te zorgen dat zij deze opleidingen blijven volgen;

Amendement 18

Ontwerpresolutie Overweging E ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

E ter. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding een cruciaal onderdeel vormen van de economische en sociale infrastructuur dat veel verder gaat dan de rol ervan als onderwijstraject, en in staat zijn om: i) een bekwame beroepsbevolking te ontwikkelen die in staat is technologische veranderingen op te vangen en menselijke ontwikkeling te ondersteunen, ii) innovatie te verspreiden over een breed scala aan economische en sociale sectoren, (iii) tekorten aan vaardigheden te verminderen door middel van hedendaags werkplekleren, volwassenenonderwijs en een leven lang leren, (iv) vaklieden bij te scholen en om te scholen, (v) gelijke kansen voor mannen en vrouwen te bevorderen door de aanwezigheid van vrouwen in beroepsopleidingen en in beroepen waar zij nog steeds een minderheid vormen te vergroten, en (vi) veerkrachtige industriële ecosystemen in heel Europa op te bouwen; overwegende dat het volledige potentieel ervan meer erkenning en investeringen, zowel op nationaal als op EU-niveau verdient;

Amendement 19

Ontwerpresolutie Paragraaf 1

Ontwerpresolutie

Amendement

1. benadrukt **dat** beroepsonderwijs en **-opleiding belangrijk zijn** voor de economische welvaart en het concurrentievermogen van de EU; beklemtoont dat beroepsonderwijs en -opleiding moeten worden gepromoot en

1. **wijst erop dat gendersegmentatie in beroepsonderwijs en -opleiding de individuele keuze beperkt, bijdraagt aan de onderbenutting van aanwezig talent en de EU minder mogelijkheden geeft om vaardighedentekorten aan te pakken;**

naar waarde geschat, zodat beide worden gezien als een aantrekkelijkere en hoogwaardige manier om werk te vinden; verzoekt de Commissie te waarborgen dat de toekomstige strategie inzake beroepsonderwijs en -opleiding betrekking heeft op de kwaliteit en relevantie van de desbetreffende leerplannen en dat beroepsonderwijs en -opleiding tegelijk meer worden gepromoot bij lerenden, werkgevers en het bredere publiek;

benadrukt **het belang van** beroepsonderwijs en **-opleiding als publiek goed om de toegang tot de arbeidsmarkt mogelijk te maken, met name voor vrouwen, en daarmee de werkgelegenheid**, de economische **groei**, **de** welvaart en het concurrentievermogen van de EU **te stimuleren**; beklemtoont dat beroepsonderwijs en -opleiding moeten worden gepromoot en naar waarde geschat, zodat beide worden gezien als een aantrekkelijkere en hoogwaardige manier om werk te vinden; verzoekt de Commissie te waarborgen dat de toekomstige strategie inzake beroepsonderwijs en -opleiding betrekking heeft op de kwaliteit en relevantie van de desbetreffende leerplannen en dat beroepsonderwijs en -opleiding tegelijk meer worden gepromoot bij lerenden, werkgevers en het bredere publiek, **en ook te zorgen voor gelijke toegang voor kansarme lerenden en aandacht te besteden aan belemmeringen in verband met gender, handicap, seksuele gerichtheid en op gender gebaseerde identiteit, discriminatie op grond van ras, migratieachtergrond, sociaal-economische status, geografische locatie, zorgtaken, leeftijd en toegang tot digitale hulpmiddelen**; verzoekt **gendergelijkheid en empowerment van vrouwen in het toekomstige kader uitdrukkelijk te erkennen als fundamentele doelstellingen van beroepsonderwijs en -opleiding, naast inzetbaarheid, concurrentievermogen en een leven lang leren**; wijst erop dat dit impliceert dat alle lidstaten **gendermainstreaming moeten integreren in het ontwerp, de uitvoering, de monitoring en de evaluatie van programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding**; verzoekt de Commissie en de lidstaten om van het verminderen van **gendersegmentatie in beroepsonderwijs en -opleiding en vakberoepen een kerndoelstelling van het vaardighedenbeleid te maken voor een bredere participatie in de verschillende**

sectoren en verbetering van het Europese concurrentievermogen en de veerkracht van de Europese arbeidsmarkt;

Amendement 20

Ontwerpresolutie Paragraaf 2

Ontwerpresolutie

2. beklemt toont dat beroepsonderwijs en **-opleiding** moeten worden gezien als een middel om de **persoonlijke ontwikkeling** van **leerlingen** en **werknemers** te **ondersteunen** en arbeidstekorten te verhelpen, wat bijdraagt aan het concurrentievermogen van de EU en innovatie in strategische sectoren;

Amendement

2. beklemt toont dat beroepsonderwijs en **-opleiding** moeten worden gezien als een middel om **het menselijk en cultureel kapitaal van studenten en werknemers te ontwikkelen**, de **economische empowerment van vrouwen**, **ondernemerschap en toegang tot durfkapitaal, netwerken van business angels en andere vormen van particuliere investeringen en financiële onafhankelijkheid te bevorderen, gelijke toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid te vergemakkelijken** en arbeidstekorten te verhelpen, wat bijdraagt aan het concurrentievermogen van de EU en innovatie in strategische sectoren; **is van mening dat beroepsonderwijs en -opleiding praktische trajecten naar werk bieden en daarmee een belangrijk instrument zijn, niet alleen voor jongeren die de arbeidsmarkt betreden, maar ook voor volwassenen die zich tijdens hun werkende leven willen bij- of omscholen, en dan met name vrouwen, omdat de arbeidsparticipatie van vrouwen nog altijd lager ligt, zij te maken hebben met verschillen in beloning, langere loopbaanonderbrekingen vanwege de zorg voor kinderen, andere zorgtaken en vaker geconfronteerd worden met discriminatie in verband met arbeidskansen, loopbaanontwikkeling of beloning; verzoekt de Commissie en de lidstaten de genderkloven in volwasseneneducatie aan te pakken, met name onder laaggeschoolde vrouwen, vrouwen met een deeltijdbaan of een onzekere baan,**

vrouwen die na een loopbaanonderbreking weer aan het werk gaan en vrouwen met zorgverantwoordelijkheden, door gerichte bij- en omscholingsprogramma's aan te bieden en te zorgen voor betaald studieverlof, toegankelijke en betaalbare kinderopvang, flexibele leerregelingen en -roosters, outreachmaatregelen, erkenning van eerder verworven kennis en digitale leermogelijkheden, zodat moeders en andere werkende ouders toegang hebben tot beroepsopleidingen en deze kunnen afronden;

Amendement 21

Ontwerpresolutie Paragraaf 3

Ontwerpresolutie

3. benadrukt dat *leerlingen in en afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding het gevoel* moeten *hebben* dat hun kwalificaties en beroep evenveel worden gewaardeerd als een academische opleiding, teneinde sociale samenhang en *inclusie* te waarborgen;

Amendement

3. benadrukt dat *beroepsonderwijs en -opleiding vrouwen en mannen gelijke kansen moeten bieden en ervoor* moeten *zorgen* dat hun kwalificaties en beroep evenveel worden gewaardeerd als een academische opleiding, teneinde sociale samenhang, *inclusie* en *gelijke kansen bij de toegang tot werk, mobiliteit, verder leren en loopbaanontwikkeling te waarborgen, met name voor vrouwen in kwetsbare situaties en vrouwen die te maken hebben met intersectionele discriminatie, waaronder onderdanen van derde landen, alleenstaande moeders, vrouwen die worden gediscrimineerd op grond van hun seksuele gerichtheid of identiteit, vrouwen die in plattelandsgebieden wonen, vrouwen met een handicap en langdurig werkloze vrouwen, met name vanwege intensieve zorgtaken, teneinde gelijke kansen te bevorderen, stereotypen met betrekking tot onderwijstrajecten te bestrijden, hun volledige deelname aan het economische, sociale en politieke leven mogelijk te maken, en meisjes en vrouwen aan te*

moedigen beroepsonderwijs en -opleiding te volgen in sectoren waar zij ondervertegenwoordigd blijven, met inbegrip van STEM, digitale technologieën, artificiële intelligentie (AI), techniek, cyberbeveiliging en bouw, en tegelijkertijd een grotere participatie van mannen in de zorg- en onderwijssector te bevorderen; verzoekt de Commissie en de lidstaten ervoor te zorgen dat leerplannen, lesmaterialen en beoordelingsmethoden in beroepsonderwijs en -opleiding zo zijn ontworpen dat ze daadwerkelijke toegankelijkheid waarborgen voor lerenden met een handicap; wijst erop dat het beginsel van toegankelijkheid zoals vastgelegd in het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in het gehele opleidingstraject moet worden geïntegreerd, ook tijdens het leren op de werkplek en tijdens stages;

Amendement 22

Ontwerpresolutie Paragraaf 4

Ontwerpresolutie

4. verzoekt de EU-instellingen en de lidstaten in te zetten op respectvollere terminologie voor onderwijsrichtingen en het niet langer over “hogere” of “lagere” onderwijsniveaus te hebben; verzoekt de Commissie het EU-streefdoel voor het aantal hoger opgeleiden niet langer als ijkpunt te gebruiken, aangezien dat niet strookt met het voornemen van de Commissie om evenveel waarde aan beroepsonderwijs en -opleiding te hechten;

Amendement

4. verzoekt de EU-instellingen en de lidstaten in te zetten op respectvollere terminologie voor onderwijsrichtingen en het niet langer over “hogere” of “lagere” onderwijsniveaus te hebben; verzoekt de Commissie het EU-streefdoel voor het aantal hoger opgeleiden niet langer als ijkpunt te gebruiken, aangezien dat niet strookt met het voornemen van de Commissie om evenveel waarde aan beroepsonderwijs en -opleiding te hechten; ***verzoekt de Commissie en de lidstaten voorts ervoor te zorgen dat tertiair beroepsonderwijs op ISCED^{1 bis}-niveau 5 en de EKK^{1 ter}-niveaus 5 en 6 in de EU-beleidskaders voor vaardigheden uitdrukkelijk wordt erkend en bevorderd als een traject met een even grote waarde***

als academisch hoger onderwijs, waarbij bijzondere aandacht moet worden besteed aan het verhogen van het aantal jonge vrouwen dat zich voor een dergelijke opleiding inschrijft en deze voltooit;

^{1 bis} International Standard Classification of Education.

^{1 ter} Europees kwalificatiekader.

Amendement 23

Ontwerpresolutie Paragraaf 4 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

4 bis. verzoekt de Commissie, teneinde de naleving van de vereisten inzake gendergelijkheid te waarborgen en te controleren, de toepassing van belangrijke maatregelen te stimuleren, waaronder: i) een verplichte gendereffectbeoordeling voor nieuw beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding, ii) gendermainstreaming in al het begrotingsbeleid van de EU om te zorgen voor voldoende financiering voor het opbouwen van solide grondslagen voor vaardigheden en het stimuleren van kansen voor levenslange en toekomstgerichte bij- en omscholingskansen voor iedereen, en iii) het verzamelen en publiceren van naar geslacht uitgesplitste gegevens over inschrijvingen, percentages geslaagden, leerlingplaatsen, het percentage leerlingen dat een baan vindt, lonen en loopbaanontwikkeling; verzoekt de Commissie en de lidstaten, in samenwerking met de sociale partners en met volledige eerbiediging van nationale arbeidsmarktmodellen, genderneutrale instrumenten voor functie-evaluatie te bevorderen, teneinde de waarde van werk beter te kunnen beoordelen en vergelijken

en een eerlijkere beloning en gelijkheid te ondersteunen, met name in bepaalde door vrouwen gedomineerde sectoren en beroepen;

Amendement 24

Ontwerpresolutie Paragraaf 5

Ontwerpresolutie

5. verzoekt de lidstaten en de EU-instellingen leerlingen in en afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding te betrekken bij de beleidsvorming op alle niveaus om te waarborgen dat ze evenveel inspraak hebben, en beroepsstages aan te bieden;

Amendement

5. verzoekt de lidstaten en de EU-instellingen leerlingen in en afgestudeerden van beroepsonderwijs en -opleiding te betrekken bij de beleidsvorming op alle niveaus om te waarborgen dat ze evenveel inspraak hebben, en beroepsstages aan te bieden, *en ervoor te zorgen dat meisjes gelijke kansen hebben om zich voor beroepsopleidingen in alle sectoren in te schrijven, ook opleidingen in door mannen van oudsher gedomineerde sectoren, en genderbewuste loopbaanbegeleiding en -adviesdiensten te versterken zodat alle jongeren geïnformeerde keuzes kunnen maken op basis van hun interesses en competenties in plaats van vooroordelen of genderstereotypen; verzoekt de lidstaten en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, om — gezien het feit dat in sommige sectoren nog steeds aanzienlijk minder vrouwelijke stagiaires worden aangenomen, waardoor de mogelijkheden voor praktijkervaring en loopbaanontwikkeling worden beperkt en het vertrouwen van meisjes om deze beroepen te kiezen wordt ondermijnd — vijandige leeromgevingen, genderstereotypen, intimidatie en discriminatie in scholen en werkplekieren aan te pakken en gerichte maatregelen te ontwikkelen om te zorgen dat studenten van het ondervertegenwoordigde gender hun studie voortzetten en voltooien en hoogwaardig werk vinden; pleit voor*

gerichte maatregelen om genderbelemmeringen voor mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding weg te nemen en toereikende financiële steun beschikbaar te stellen; wijst erop dat de mobiliteit onder vrouwelijke leerlingen, volwassen lerenden en lerenden in door vrouwen gedomineerde sectoren, die vaak ook minder vertegenwoordigd zijn in tijdelijke mobiliteitsprogramma's, moet worden bevorderd;

Amendement 25

Ontwerpresolutie Paragraaf 6

Ontwerpresolutie

6. is WorldSkills en EuroSkills erkentelijk voor hun bijdrage aan de uitmuntendheid, innovatie en aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding in heel Europa; spoort de Commissie, de lidstaten en organisaties voor vakwedstrijden in beroepsonderwijs en -opleiding aan nauwer samen te werken om topvaklieden voort te brengen en beroepsonderwijs en -opleiding meer in de kijker te zetten; meent dat deze wedstrijden en de bijbehorende kaders, zoals de beroepsnormen van WorldSkills, als inspiratiebron moeten dienen voor beleidsmakers en de ontwikkeling van beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding en de erkenning van vaardigheden;

Amendement

6. is WorldSkills en EuroSkills erkentelijk voor hun bijdrage aan de uitmuntendheid, innovatie en aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding in heel Europa; spoort de Commissie, de lidstaten en organisaties voor vakwedstrijden in beroepsonderwijs en -opleiding aan nauwer samen te werken om topvaklieden voort te brengen en beroepsonderwijs en -opleiding meer in de kijker te zetten, ***en herinnert er tegelijkertijd aan dat uitmuntendheid in beroepsonderwijs en -opleiding ook inclusie, toegankelijkheid, hoogwaardige arbeidsomstandigheden voor leerkrachten en opleiders en gelijke kansen voor alle lerenden moet omvatten, met name met betrekking tot gender***; meent dat deze wedstrijden en de bijbehorende kaders, zoals de beroepsnormen van WorldSkills, als inspiratiebron moeten dienen voor beleidsmakers en de ontwikkeling van beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding en de erkenning van vaardigheden;

Amendement 26

Ontwerpresolutie
Paragraaf 7 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

7 bis. verzoekt de lidstaten en de Commissie gerichte maatregelen te nemen om de genderkloof in het onderwijs en de opleiding op het gebied van STEM, ook in beroepsonderwijs en -opleiding, te dichten door stereotypen tegen te gaan, behoud en doorstroming te verbeteren en te zorgen voor gelijke toegang tot hoogwaardige opleidingen, leerlingplaatsen en toekomstige loopbanen in strategische sectoren;

Amendement 27

Ontwerpresolutie
Paragraaf 8

Ontwerpresolutie

Amendement

8. verzoekt de Commissie door middel van landspecifieke aanbevelingen in het Europees Semester en door EU-middelen opzij te zetten de lidstaten te helpen voldoende in beroepsonderwijs en -opleiding te investeren; wijst op de geslaagde investeringen in lokale economieën in het kader van het Fonds voor een rechtvaardige transitie, waarbij zowel vaardigheden als kleine en middelgrote ondernemingen werden gefinancierd, en beveelt de lidstaten aan dit voorbeeld in hun nationale en regionale partnerschapsplannen te volgen om beroepsonderwijs en -opleiding te bevorderen;

8. verzoekt de Commissie door middel van landspecifieke aanbevelingen in het Europees Semester en door EU-middelen opzij te zetten de lidstaten te helpen voldoende in beroepsonderwijs en -opleiding te investeren; wijst op de geslaagde investeringen in lokale economieën in het kader van het Fonds voor een rechtvaardige transitie, waarbij zowel vaardigheden als kleine en middelgrote ondernemingen werden gefinancierd, en beveelt de lidstaten aan dit voorbeeld in hun nationale en regionale partnerschapsplannen te volgen om beroepsonderwijs en -opleiding te bevorderen, ***met bijzondere aandacht voor sectoren die essentieel zijn voor de samenleving en die kampen met aanhoudende tekorten aan arbeidskrachten, waaronder gezondheidszorg, zorg, voor- en vroegschoolse educatie en sociale diensten, waarbij erkend wordt dat adequate overheidsinvesteringen in deze***

sectoren van essentieel belang zijn om beroepsonderwijs en -opleiding van hoge kwaliteit in de hele EU te waarborgen en bijdragen tot gendergelijkheid en veerkrachtige sociale stelsels; benadrukt dat het belangrijk is dat de participatie van vrouwen in geschoolde beroepen wordt vergroot, omdat dit de beroepsbevolking doet groeien, waarmee een bijdrage wordt geleverd aan de aanpak van de demografische uitdagingen in verband met de vergrijzing van de Europese bevolking;

Amendement 28

Ontwerpresolutie Paragraaf 9

Ontwerpresolutie

9. spreekt zijn steun uit voor partnerschappen op nationaal en EU-niveau tussen werkgevers en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding die tot doel hebben de relevantie en kwaliteit van de leerplannen te verbeteren; dringt erop aan aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding in contact te brengen met regionale industriële en technologische clusters;

Amendement

9. spreekt zijn steun uit voor partnerschappen op nationaal en EU-niveau tussen werkgevers en aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding die tot doel hebben de relevantie en kwaliteit van de leerplannen te verbeteren ***en beroepsonderwijs en -opleiding relevanter en inclusiever te maken en beter af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt***; dringt erop aan aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding in contact te brengen met regionale industriële en technologische clusters, ***met bijzondere aandacht voor de ondersteuning van vrouwelijk ondernemerschap, door de zakelijke, digitale en leiderschapsvaardigheden te versterken, onder meer door middel van partnerschappen met door vrouwen geleide bedrijven om het mentorschap te versterken en de overgang van vrouwen naar geschoolde beroepen te vergemakkelijken***; wijst met name op de noodzaak om de toegang van vrouwen tot risicokapitaal, netwerken van business angels en andere vormen van particuliere investeringen te verbeteren, en om door

vrouwen geleide innovatie en ondernemingen als belangrijke drijvende krachten achter het concurrentievermogen, de productiviteit en duurzame economische groei actief te ondersteunen; benadrukt dat werkgevers, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding en sociale partners, met inbegrip van vakbonden en kamers van koophandel, nauw moeten worden betrokken bij het ontwerp en de uitvoering van beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding;

Amendement 29

Ontwerpresolutie Paragraaf 10

Ontwerpresolutie

10. pleit ervoor meer rekening te houden met beroepsonderwijs en -opleiding in de bestaande EU-beleidsmaatregelen en -programma's; dringt erop aan organen voor beroepsonderwijs en -opleiding meer te betrekken bij de uitwerking van innovatiebeleid zodat innovatieve oplossingen beter over sectoren worden verspreid en toegepast; benadrukt dat investeringen in vaardigheden moeten worden ondersteund in strategische sectoren op de beleidsterreinen waarop het voorgestelde Europees Fonds voor concurrentievermogen van toepassing is;

Amendement

10. pleit ervoor meer rekening te houden met beroepsonderwijs en -opleiding in de bestaande EU-beleidsmaatregelen en -programma's; dringt erop aan organen voor beroepsonderwijs en -opleiding meer te betrekken bij de uitwerking van innovatiebeleid zodat innovatieve oplossingen beter over sectoren worden verspreid en toegepast; benadrukt dat investeringen in vaardigheden moeten worden ondersteund in strategische sectoren op de beleidsterreinen waarop het voorgestelde Europees Fonds voor concurrentievermogen van toepassing is; ***benadrukt dat programma's voor beroepsonderwijs en -opleiding een centrale rol moeten spelen bij het aanpakken van de tekorten aan vaardigheden in Europa, met name in de gezondheidszorg, AI, ICT, techniek, schone energie, geavanceerde maakindustrie, de bouw en andere groene en digitale sectoren, door meer vrouwen uit te rusten met de vaardigheden die nodig zijn om bij te dragen aan de groene, digitale en industriële transitie van de EU***

en met de competenties die nodig zijn om kritisch te denken, zich aan te passen aan veranderingen, ten volle deel te nemen aan de samenleving en actief burgerschap uit te oefenen; benadrukt dat het vergroten van de participatie van vrouwen en meisjes op deze gebieden van essentieel belang is om innovatie te bevorderen, het concurrentievermogen en de sociale cohesie te versterken en ten volle gebruik te maken van de talentenpool van Europa; benadrukt de noodzaak van een op gelijkheid gebaseerde aanpak waarmee structurele belemmeringen worden geïdentificeerd en weggenomen en gelijke kansen worden gewaarborgd in het beroepsonderwijs, bij leerlingplaatsen en op de arbeidsmarkt; benadrukt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat vrouwelijke studenten en werknemers in (hoger) beroepsonderwijs en -opleiding ook volledig worden geïntegreerd in en betrokken bij het actieplan voor vrouwen in onderzoek, innovatie en start-ups, met als doel de EU tegen 2030 tot de meest aantrekkelijke werkplek voor vrouwen op deze gebieden te maken;

Amendement 30

Ontwerpresolutie Paragraaf 11

Ontwerpresolutie

11. benadrukt dat AI en automatisering *er meer en meer toe leiden* dat *mensen zich moeten laten omscholen*; wijst er in dat verband op dat het steeds belangrijker is dat alle werknemers, met het oog op hun huidige loopbaan of een loopbaanverandering, toegang tot opleidingen hebben;

Amendement

11. benadrukt dat AI en automatisering *hebben geleid tot een grotere behoefte aan omscholing en opname van essentiële digitale en AI-vaardigheden in leerplannen, en dat zij de weg hebben vrijgemaakt voor nieuwe loopbaantrajecten, en met name voor de opname van de basis-, digitale, AI-, groene, burgerschaps-, mediageletterdheids-, ondernemers-, sociale en transversale competenties die nodig zijn voor kwalitatief hoogwaardige banen, een leven lang leren, actief*

*burgerschap en democratische
veerkracht; wijst er in dat verband op dat
het steeds belangrijker is dat alle
werknemers, met het oog op hun huidige
loopbaan of een loopbaanverandering,
toegang tot opleidingen hebben; is
ingenomen met de inzet van de
Commissie, als onderdeel van haar
strategie voor gendergelijkheid voor
2026-2030, om genderbewust onderwijs te
promoten als een belangrijke aanjager
van gelijke kansen,
vaardighedenontwikkeling en
concurrentievermogen van Europa op de
lange termijn; benadrukt dat modern
beleid inzake beroepsonderwijs en -
opleiding meer jongens actief moet
aanmoedigen om beroepen op het gebied
van hoger onderwijs (gezondheid,
onderwijs, administratie, geletterdheid) in
overweging te nemen en meer vrouwen en
meisjes moet aanmoedigen om
beroepstrajecten in STEM te volgen,
teneinde de loonkloof te verkleinen, en
herinnert eraan dat een grotere
participatie van vrouwen in deze sectoren,
met name die welke door de digitale
transitie worden getroffen, helpt om
tekorten aan arbeidskrachten te
verminderen en tegelijkertijd
gendergelijkheid te bevorderen en het
Europese concurrentievermogen,
duurzame groei en sociale cohesie te
stimuleren; benadrukt hoe belangrijk het
is om te zorgen dat AI op een inclusieve
en genderbewuste manier wordt
ontwikkeld en ingezet, met passende
waarborgen om te voorkomen dat AI
genderongelijkheid, discriminatie en
geweld tegen vrouwen en meisjes in stand
houdt of versterkt;*

Amendement 31

Ontwerpresolutie
Paragraaf 11 bis (nieuw)

11 bis. verzoekt de Commissie en de lidstaten prioriteit te geven aan vaardighedenontwikkeling voor de technologische en industriële defensiebasis van de EU, onder meer via beroepsonderwijs en -opleiding, leerlingplaatsen en werkplekleren; wijst erop dat de versterking van defensiegerelateerde vaardigheden, met name in geavanceerde productiemethoden, techniek, cyberbeveiliging, AI en technologieën voor tweërlei gebruik, van essentieel belang is voor de veiligheid, het concurrentievermogen en de defensieparaatheid van Europa; dringt aan op gerichte maatregelen om meer vrouwen en meisjes aan te moedigen om voor een loopbaan in de defensiesector te kiezen;

Amendement 32

Ontwerpresolutie Paragraaf 12

12. verzoekt de **Commissie**, de **lidstaten en werkgevers** in een eerlijke beloning en **fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden** te voorzien voor leerlingplaatsen en stages in beroepsonderwijs en -opleiding **om** werkplekleren aantrekkelijker, hoogwaardiger en inclusiever te maken;

12. verzoekt de **lidstaten en werkgevers, in samenwerking met de sociale partners**, in een eerlijke beloning, **fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden, adequate moederschapsbescherming en inclusieve, intimidatievrije leeromgevingen** te voorzien voor leerlingplaatsen en stages in beroepsonderwijs en -opleiding **en ervoor te zorgen dat opleidingsbedrijven worden gesteund bij het vermijden van stereotypen en discriminatie op de werkplek, teneinde** werkplekleren aantrekkelijker, hoogwaardiger en inclusiever te maken; **wijst op het belang van flexibele en gezinsvriendelijke werkregelingen om de participatie en het behoud van vrouwen in vakberoepen te**

verbeteren; benadrukt dat dit met name van belang is voor door vrouwen gedomineerde beroepsonderwijs- en -opleidingssectoren, die maar al te vaak ondergewaardeerd en onderbetaald zijn ondanks hun maatschappelijke en economische belang;

Amendement 33

Ontwerpresolutie Paragraaf 12 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

12 bis. benadrukt de noodzaak om het leiderschap van vrouwen in het bestuur van beroepsonderwijs en -opleiding uit te breiden om te zorgen dat de perspectieven van vrouwen vertegenwoordigd zijn in besluitvormingsorganen die verantwoordelijk zijn voor het beleid inzake beroepsonderwijs, teneinde te voorzien in rolmodellen voor jongeren; merkt op dat de Commissie en de lidstaten daartoe het volgende moeten stimuleren: gendergelijkheid in adviesraden voor beroepsonderwijs en -opleiding, meer aanwerving van vrouwelijke instructeurs op technische gebieden, en overleg met vrouwenorganisaties, vakbonden, kamers van koophandel en het maatschappelijk middenveld bij de ontwikkeling van strategieën voor beroepsonderwijs en -opleiding, met name in opkomende en snelgroeiende sectoren en in opleidingen over neurodiversiteit en specifieke leerstoornissen zoals dyslexie;

Amendement 34

Ontwerpresolutie Paragraaf 12 ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

12 ter. pleit voor meer en gerichte EU-financiering alsmede specifieke steunmaatregelen om de structurele beperkingen waarmee de ultraperifere gebieden van de EU te maken hebben overeenkomstig artikel 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie aan te pakken, waarbij rekening wordt gehouden met hun specifieke kenmerken, waaronder hun afgelegen ligging, hun insulaire karakter en de geringe omvang van hun markten; wijst erop dat dergelijke maatregelen moeten zorgen voor een effectieve toegang tot hoogwaardig beroepsonderwijs en -opleiding, het verminderen van territoriale ongelijkheden, het dichten van bestaande genderkloven en het bevorderen van gelijke kansen op het gebied van vaardighedenontwikkeling, een leven lang leren en werkgelegenheid;

Amendement 35

Ontwerpresolutie Paragraaf 12 quater (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

12 quater. wijst erop hoe belangrijk het is financiële geletterdheid te ontwikkelen, met name onder vrouwen, aangezien er een genderkloof bestaat op het gebied van financiële kennis; merkt op dat in de Europese Unie mannen gemiddeld 18 procentpunten hoger scoren dan vrouwen wat betreft de correcte beantwoording van ten minste drie van de vijf vragen in een door de Europese Commissie gehouden enquête over financiële kennis;

Amendement 36

Ontwerpresolutie Paragraaf 14 bis (nieuw)

14 bis. verzoekt de Commissie te onderzoeken welke gevolgen buitensporige regeldruk heeft voor technische beroepen en vast te stellen waar ruimte is voor vereenvoudiging, die het voor afgestudeerden van beroepsopleidingen gemakkelijker maakt om een baan te vinden of ondernemer of zelfstandige te worden, met bijzondere aandacht voor vrouwen, die nog altijd grotere belemmeringen ervaren bij het opzetten van hun eigen bedrijf;

Amendement 37

**Ontwerpresolutie
Paragraaf 14 ter (nieuw)**

14 ter. erkent de cruciale rol die vakberoepen spelen bij de bescherming van de productiecapaciteit, de energiezekerheid, de vervoersnetwerken, de bouwsector en de strategische infrastructuur van Europa; dringt erop aan dat het beleid inzake beroepsonderwijs deze prioriteiten weerspiegelt en tegelijkertijd actief een grotere participatie van vrouwen aanmoedigt;

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur verklaart onder haar exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het verslag te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	10.9.2026		
Uitslag eindstemming	+	:	25
	-	:	6
	0	:	0

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

25	+
PPE	Bogdán Csaba, Estaràs Ferragut Rosa, Kopacz Ewa, Meleti Eleonora, Novakov Andrey, Nykiel Mirosława, Pietikäinen Sirpa, Princi Giusi
PfE	Androuët Mathilde, Disdier Mélanie
Renew	García Hermida-Van Der Walle Raquel, Van Den Berg Brigitte, Žalimas Dainius
S&D	Fritzon Helène, Gálvez Lina, Guzenina Maria, Rafowicz Emma, Scheuring-Wielgus Joanna, Vind Marianne
The Left	Gedin Hanna, Kountoura Elena, Morace Carolina
Verts/ALE	Freund Daniel, Langensiepen Katrin, Strolenberg Anna

6	-
ECR	Donazzan Elena, Gemma Chiara
ESN	Boßdorf Irmhild
NI	Kartheiser Fernand
PfE	Kruis Sebastian, De La Pisa Carrión Margarita

0	0
----------	----------

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

14.7.2026

BRIEF VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS

Mevrouw Li Andersson
Voorzitter
Commissie werkgelegenheid en sociale zaken
BRUSSEL

Betreft: Het verslag van CULT “Vaardigheden in de Unie versterken – kansen voor beroepsonderwijs en -opleiding in tijden van verandering” (2026/2070(INI))

Geachte mevrouw Andersson,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie cultuur en onderwijs ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Zij heeft besloten dat advies in briefvorm uit te brengen.

De Commissie cultuur en onderwijs heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 14 juli 2026 behandeld. Tijdens die vergadering heeft zij besloten aan de bevoegde commissie, de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, onderstaand advies voor te leggen.

Hoogachtend,

Nela Riehl

ADVIES

- Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 165 en 166,

A. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding een belangrijke pijler van de Europese Onderwijsruimte, de vaardigheidsunie en het Europese ecosysteem voor een leven lang leren zijn en bijdragen tot persoonlijke ontwikkeling, hoogwaardige werkgelegenheid, sociale cohesie, het concurrentievermogen en de veerkracht van de EU, waaronder strategische autonomie, in tijden van de groene, digitale, demografische en industriële transitie; overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding een cruciale rol spelen bij het versterken van de industriële basis van Europa, het behoud en de verbetering van gespecialiseerde technische knowhow en het aanpakken van arbeidstekorten in sectoren die essentieel zijn voor het concurrentievermogen en de veerkracht van de Unie; overwegende dat met het proces van Kopenhagen, waarvoor in november 2002 het startsein werd gegeven om de Europese samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding te versterken, een consistent kader werd geschapen voor het Europese beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding;

B. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding moeten worden gewaardeerd als een hoogwaardig leertraject op zich, overwegende dat de lidstaten de gelijke waardering van beroeps- en academische trajecten moeten aanmoedigen en ondersteunen, in overeenstemming met hun nationale onderwijs- en opleidingsstelsels, op het gebied van beleidsontwerp, begeleiding van lerenden, mobiliteitskansen, erkenningssystemen, investeringen in kwaliteit en publieke communicatie over beroepsonderwijs en -opleiding; overwegende dat onder gelijke waarde moet worden verstaan daadwerkelijke toegang en kansen voor lerenden van alle leeftijden en achtergronden, en geen nulsomconcurrentie tussen onderwijs- en opleidingssectoren;

C. overwegende dat de aantrekkelijkheid en de kwaliteit van beroepsonderwijs en -opleiding niet alleen afhangen van de relevantie voor de arbeidsmarkt, maar ook van onderwijs en opleiding, begeleidingssystemen, inclusieve toegang, doorstroming tussen onderwijs- en opleidingstrajecten, de erkenning van vaardigheden en kwalificaties en de ontwikkeling van basis-, digitale, groene, burgerschaps-, sociale en transversale competenties;

D. overwegende dat de overheidsinvesteringen per lerende en de directe financiële steun in de meeste lidstaten systematisch lager zijn voor hoger secundair en postsecundair niet-tertiair onderwijs — de niveaus waarop beroepsonderwijs en -opleiding overwegend worden gegeven — dan voor tertiair onderwijs¹;

¹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2026/783536/CASP_STU\(2026\)783536_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2026/783536/CASP_STU(2026)783536_EN.pdf).

E. overwegende dat de mobiliteit van lerenden en leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding nog steeds een van de gebieden is waarop het volkomen duidelijk is dat deze ambitie zich nog moet vertalen naar de praktijk; overwegende dat te veel lerenden en leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding nog steeds te maken hebben met rechtsonzekerheid, administratieve belemmeringen, beperkte capaciteit van aanbieders, onduidelijke verantwoordelijkheden en onopgeloste vraagstukken op het gebied van verzekering, beloning, sociale zekerheid en erkenning; overwegende dat lerenden vaak niet op de hoogte zijn van hun rechten en van de beschikbare procedures om misbruik te melden; overwegende dat extra belemmeringen, zoals stijgende kosten van levensonderhoud en huisvesting, het risico met zich mee kunnen brengen dat lerenden uit kansarme sociaal-economische milieus worden uitgesloten van mobiliteitskansen in het kader van beroepsonderwijs en -opleiding;

F. overwegende dat de hardnekkige discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden de productiviteit, economische groei en innovatie in de hele Unie blijft belemmeren, wat erop wijst dat aanbieders van opleidingen, werkgevers, kmo's en lokale productieve ecosystemen nauwer moeten samenwerken; overwegende dat leer-werktrajecten en duale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding, waarbij leren op school wordt gecombineerd met substantiële, hoogwaardige praktijkgerichte opleiding binnen een onderneming, doeltreffend zijn gebleken om de overgang van onderwijs naar werk te ondersteunen;

G. overwegende dat het versterken van gemeenschappelijke Europese beginselen en bepalingen voor mobiele lerenden en leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding zou kunnen helpen voorzien in meer rechtszekerheid voor lerenden, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, werkgevers en bevoegde autoriteiten, met volledige inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten en de nationale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding;

H. overwegende dat voor mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding een sterkere ondersteuningscapaciteit binnen instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding nodig is, met inbegrip van specifiek personeel, begeleiding, werkgeverspartnerschappen, vereenvoudigde procedures en digitale instrumenten;

I. overwegende dat het bij kenniscentra voor beroepsopleiding, die als zodanig tijdens het huidige Erasmus+-programma in het leven zijn geroepen, gaat om transformerende samenwerkingsprojecten en partnerschappen die aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, overheidsinstanties, de academische wereld en de particuliere sector samenbrengen, die een rol hebben in vaardigheidsecosystemen, de arbeidswereld, innovatie en de groene en de digitale transitie, en worden ondersteund door innovatieve onderwijsmethoden, professionele ontwikkeling van leerkrachten en opleiders, mobiliteit van lerenden en personeel en internationaliseringsstrategieën voor beroepsonderwijs en -opleiding;

J. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding adequate, zichtbare en geleidelijk

versterkte steun moet krijgen in het kader van het volgende MFK, met name binnen Erasmus+, met behoud van de flexibiliteit en evenwichtige architectuur voor een leven lang leren van het programma en ook andere aanvullende EU-fondsen; overwegende dat excellentie in beroepsonderwijs en -opleiding ook afhankelijk is van leerkrachten, opleiders, mentoren op de werkplek, doorstroommogelijkheden tussen onderwijs- en opleidingstrajecten en inclusieve toegang;

K. overwegende dat al de 27 lidstaten getroffen worden het tekort aan leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding; overwegende dat uit een Cedefop-enquête in 2025 naar voren kwam dat slechts 18 % van de leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding van mening is dat hun beroep wordt gewaardeerd, dat voor een derde van de leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding hun beroep niet hun eerste keuze was en dat leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding gemiddeld 11 % minder salaris ontvangen dan andere vaklieden met een tertiaire opleiding²;

1. is ingenomen met de hernieuwde politieke aandacht voor beroepsonderwijs en -opleiding in het kader van de vaardigheidsunie, de Herning-verklaring in het kader van het proces van Kopenhagen en de komende Europese strategie voor beroepsonderwijs en beroepsopleiding en herinnert aan de rol ervan als pijler van de Europese Onderwijsruimte, de vaardigheidsunie en het Europese ecosysteem voor een leven lang leren om het concurrentievermogen en de veerkracht een impuls te geven;

2. verzoekt de Commissie en de lidstaten de gelijke waardering van beroeps- en academische trajecten om te zetten in concrete maatregelen op het gebied van beleidsontwerp, begeleiding van lerenden, mobiliteitskansen, erkenningssystemen, investeringen in kwaliteit en publieke communicatie over uitmuntendheid en inclusiviteit in beroepsonderwijs en -opleiding, met name om de aantrekkelijkheid ervan te vergroten;

3. benadrukt dat onder gelijke waarde moet worden verstaan daadwerkelijke kansen voor lerenden en geen nulsomconcurrentie tussen onderwijs- en opleidingssectoren;

4. benadrukt dat de lerende centraal moet blijven staan in de toekomstige strategie voor beroepsonderwijs en beroepsopleiding en dat deze strategie zowel het concurrentievermogen van Europa moet schragen als steun moet bieden voor de persoonlijke ontwikkeling, sociale inclusie en democratische participatie van lerenden, en een hoogwaardig, inclusief, innovatief en aantrekkelijk Europees

² <https://www.cedefop.europa.eu/en/press-releases/cedefop-launches-first-european-vocational-teacher-survey-tackle-critical-vet-teacher-shortages>.

beroepsonderwijs en -opleiding met een internationaal perspectief moet bevorderen; benadrukt in dit verband het belang van duidelijke doorgroeitrajecten binnen beroepsonderwijs en -opleiding, met inbegrip van de hogere niveaus van beroepsonderwijs en -opleiding en kwalificaties op EKK-niveau 5 en hoger;

5. waarschuwt dat veel traditionele ambachtelijke vaardigheden en vaardigheden op het gebied van de instandhouding van cultureel erfgoed dreigen te verdwijnen als gevolg van demografische veranderingen en het gebrek aan gestructureerde doorgroeitrajecten; wijst op het belang van de overdracht van vaardigheden tussen generaties om demografische veranderingen en arbeidstekorten aan te pakken; moedigt initiatieven aan die ervaren werknemers ondersteunen bij het doorgeven van hun kennis en deskundigheid door middel van mentorschap, werkplekleren en leerwerktrajecten; verzoekt de Commissie en de lidstaten beroepsonderwijs en -opleiding in te zetten als middel om deze vaardigheden te beschermen en over te dragen; pleit ervoor dat strategieën op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding worden gekoppeld aan lokale culturele ecosystemen en het lokale culturele erfgoed, als instrument voor territoriale cohesie en om demografische achteruitgang tegen te gaan; roept ertoe op in de komende strategie voor beroepsonderwijs en -opleiding volledig rekening te houden met de culturele en creatieve sector;

6. verzoekt de Commissie en de lidstaten prioriteit te geven aan het aanpakken van de juridische en administratieve onzekerheid waar mobiele lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding en leerlingen mee te kampen hebben, onder meer wat betreft de status van lerenden, contractuele regelingen, beloning, sociale zekerheid, verzekering en de erkenning van leerperioden in het buitenland;

7. verzoekt de Commissie de gemeenschappelijke Europese beginselen en bepalingen voor mobiele lerenden en leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding te versterken en daarbij de bevoegdheden van de lidstaten en de nationale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding volledig in acht te nemen, om meer rechtszekerheid te bieden aan lerenden, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, werkgevers en bevoegde autoriteiten, onder meer door een gemeenschappelijk Europees kader te ontwikkelen voor de automatische wederzijdse erkenning van studiekwalificaties en leerperioden in het buitenland op school, in beroepsonderwijs en -opleiding en in het hoger onderwijs; verzoekt de lidstaten de overdraagbaarheid van binnenlandse beurzen en leningen te waarborgen voor lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding die deelnemen aan erkende mobiliteit, zodat lerenden ook in het buitenland kunnen gebruikmaken van deze steun; benadrukt dat het belangrijk is beurzen en financiële steun voor lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding, leerlingen, leerkrachten en personeel die deelnemen aan mobiliteitsactiviteiten regelmatig te herzien en aan de inflatie aan te passen;

8. roept ertoe op met het Erasmus+-programma ondersteuningssystemen voor mobiliteit binnen instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding te financieren, zoals mobiliteitscoördinatoren in de instellingen zelf, voortbouwend op succesvolle experimenten zoals het MONA-project in Frankrijk, teneinde mobiliteitscoördinatoren hierbij te betrekken, lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding te begeleiden bij hun mobiliteitsprojecten, leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding te adviseren bij het opzetten van Europese projecten

en contacten tussen instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding, de particuliere sector en lerenden te vergemakkelijken;

9. pleit voor de ontwikkeling van digitale mobiliteitsinfrastructuur die aan beroepsonderwijs en -opleiding is aangepast, geïnspireerd op de ervaringen met “Erasmus without paper” in het hoger onderwijs, teneinde administratieve processen, leerovereenkomsten, erkenningsprocedures en samenwerking tussen aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, werkgevers en bevoegde autoriteiten te vereenvoudigen;

10. wijst op de transformerende rol van kenniscentra voor beroepsopleiding als samenwerkingsprojecten en partnerschappen die aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, overheidsinstanties, de academische wereld en de particuliere sector samenbrengen, met als doel de banden tussen die belanghebbenden te versterken, innovatieve leerplannen en pedagogische formats op te zetten waarmee wordt tegemoetgekomen aan de behoeften op het gebied van vaardigheden in Europa, waardoor de mobiliteit van lerenden, leerkrachten, opleiders en personeel in beroepsonderwijs en -opleiding wordt bevorderd en oplossingen worden gevonden voor de administratieve, financiële, juridische en praktische belemmeringen die de mobiliteit binnen beroepsonderwijs en -opleiding belemmeren;

11. roept ertoe op de middelen die worden bestemd voor kenniscentra voor beroepsopleiding in het volgende Erasmus+-programma te behouden en succesvolle kenniscentra voor beroepsopleiding de stabiliteit en zichtbaarheid te geven die nodig zijn om de sector beroepsonderwijs en -opleiding op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau te blijven innoveren en transformeren;

12. benadrukt de rol van regionale, grootstedelijke en lokale overheden bij de opbouw van inclusieve, eerlijke en aan werkgevers gekoppelde ecosystemen voor leerlingplaatsen en beroepsonderwijs en -opleiding en bij het rechtstreekse beheer van openbare opleidingscentra;

13. herinnert eraan dat voor beroepsonderwijs en -opleiding adequate, zichtbare en geleidelijk versterkte steun nodig is binnen Erasmus+, op basis van de vraag van lerenden, kwaliteit, inclusie, absorptiecapaciteit en het streefdoel van “Europa in beweging” voor mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding, met behoud van de flexibiliteit en evenwichtige architectuur voor een leven lang leren van het programma;

14. verlangt dat toekomstige Erasmus+-beurzen of maatregelen op het gebied van talent of uitmuntendheid in strategische onderwijsgebieden in voorkomend geval openstaan voor lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding en trajecten voor hoger beroepsonderwijs en -opleiding, en tegelijkertijd de kernfinanciering vanuit Erasmus+ voor leermobiliteit, inclusie en samenwerking aanvullen in plaats van verminderen;

15. roept ertoe op in de komende EU-agenda voor leerkrachten en opleiders expliciet aandacht te besteden aan de oorzaken van tekorten aan en de behoeften van leerkrachten en opleiders in beroepsonderwijs en -opleiding en ander aanverwant

personeel, waaronder loopbaanaantrekkelijkheid, initiële en voortgezette professionele ontwikkeling, flexibele beroepstrajecten, pedagogische innovatie, digitale, AI- en groene vaardigheden, vaardigheden op het gebied van inclusie en ondersteuning voor mentoren binnen bedrijven;

16. benadrukt het belang van doorstroming tussen beroepsonderwijs en -opleiding en andere onderwijs- en opleidingstrajecten, zoals het hoger onderwijs, volwasseneneducatie en werkgelegenheid, zodat lerenden zich via de trajecten verder kunnen ontwikkelen, zonder dat ze op een dood spoor belanden; dringt in dit verband aan op een betere erkenning van kwalificaties en leerresultaten van beroepsonderwijs en -opleiding, betere begeleiding gedurende het hele leven, kwalitatief hoogwaardige microcredentials, validatie van niet-formeel en informeel leren en trajecten van initieel beroepsonderwijs en -opleiding naar hoger beroepsonderwijs en -opleiding, hoger onderwijs en voortgezet beroepsonderwijs en -opleiding;

17. dringt erop aan dat beroepsonderwijs- en -opleidingscurricula lerenden niet alleen beroepsspecifieke vaardigheden bijbrengen, maar ook de basis-, digitale, AI-, groene, burgerschaps-, mediawijsheids-, ondernemers-, sociale en transversale vaardigheden die nodig zijn voor hoogwaardige banen, een leven lang leren, actief burgerschap en democratische weerbaarheid; herinnert eraan dat in beroepsonderwijs en -opleiding zowel naar uitmuntendheid als naar inclusie moet worden gestreefd, en dat beroepsonderwijs en -opleiding van hoge kwaliteit, mobiliteit en innovatiekansen toegankelijk moeten zijn voor kansarme lerenden, lerenden met een handicap en leerstoornissen, volwassen lerenden, lerenden in ultraperifere, plattelands-, afgelegen en achtergestelde gebieden, en vrouwen en meisjes in STEM-gerelateerde beroepsonderwijs- en -opleidingstrajecten, door middel van het aanbieden van mobiele opleidingen, gemengd leren, begeleiding op afstand en samenwerking tussen scholen, opleidingscentra en lokale gemeenschappen;

18. verzoekt de lidstaten genderstereotypen en structurele hindernissen die van invloed zijn op onderwijs- en loopbaankeuzes het hoofd te bieden, om de gendergelijkheid te bevorderen en een evenwichtigere participatie van vrouwen en mannen in alle beroepsgerichte trajecten, sectoren en beroepen te bevorderen;

19. dringt aan op verdere bevordering van doeltreffende en efficiënte overheidsuitgaven voor beroepsonderwijs en -opleiding, alsook van complementariteit en synergieën bij de financiering in het kader van het volgende meerjarig financieel kader, met name in het kader van Erasmus+, AgoraEU, het Europees Sociaal Fonds en andere cohesiefondsen, naast het Europees Fonds voor concurrentievermogen; verzoekt om betere gegevens en monitoring van beroepsonderwijs en -opleiding, alsook om hernieuwde inspanningen om de benchmarks op EU-niveau in beroepsonderwijs en -opleiding in alle lidstaten doeltreffend uit te voeren;

20. roept ertoe op in de toekomstige Europese strategie voor beroepsonderwijs en beroepsopleiding voort te bouwen op het proces van Kopenhagen en de meest recente mijlpaal in het kader daarvan, de Herning-verklaring, zonder dat er nieuwe, van elkaar onafhankelijke initiatieven worden opgezet, en roept er toe op de samenhang en het praktische gebruik van bestaande Europese instrumenten,

waaronder het Europees kwalificatiekader, Eqavet, Europass, microcredentials, digitale credentials en de validatie van niet-formeel en informeel leren, te versterken;

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur voor advies in het advies input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het advies tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie door haar is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
Het Franse ministerie van Onderwijs
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
Geen

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur voor advies.

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

21	+
ECR	Lara Magoni, Ivaylo Valchev
PPE	Niels Geuking, Sunčana Glavak, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Hélder Sousa Silva, Viktor Weisz, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
PfE	Catherine Griset
Renew	Hristo Petrov, Marjan Šarec
S&D	Isilda Gomes, Hannes Heide, Emma Rafowicz, Sabrina Repp, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus
Verts/ALE	Diana Riba i Giner, Nela Riehl

0	-

1	0
ESN	Zsuzsanna Borvendég

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	1.10.2026	
Uitslag eindstemming	+: 38	
	-: 1	
	0: 4	

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

38	+
NI	Branislav Ondruš, Jan-Peter Warnke
PPE	Maravillas Abadía Jover, David Casa, Henrik Dahl, Rosa Estaràs Ferragut, Gheorghe Falcă, Borja Giménez Larraz, Sérgio Humberto, Miriam Lexmann, Jagna Marczułajtis-Walczak, Dennis Radtke, Liesbet Sommen, Romana Tomc, Michał Wawrykiewicz
Renew	Valérie Devaux, Elisabetta Gualmini, Irena Joveva, Hristo Petrov, Jana Toom
S&D	Marc Angel, Vilija Blinkevičiūtė, Estelle Ceulemans, Vivien Costanzo, Isilda Gomes, Alicia Homs Ginell, Marit Majj, Idoia Mendia, Christel Schaldemose
The Left	Li Andersson, Konstantinos Arvanitis, Leila Chaibi, Kathleen Funchion, Rudi Kennes
Vers/ALE	Katrin Langensiepen, Maria Ohisalo, Nela Riehl, Villy Søvndal

1	-
ESN	Stanislav Stoyanov

4	0
ESN	Petr Bystron
PfE	Marie Dauchy, Mélanie Disdier, Séverine Werbrouck

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)